

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

ÍGY IS LEHET LÁTNI JÉZUST...

Spengler Oswald „Der Untergang des Abendlandes“ (A nyugati kultúra elpusztulása) című világhírű szellemtörténeti művében képet rajzol Jézus Krisztusról. A kép egyoldalú (és kérjük az olvasót, hogy ezt ne tévessze szem elől!), mert Jézus Krisztus isteni valóságát nem sikerül semmi emberi filozófiával és lényeglátással kimeríteni és megérteni. Ez csak annak a hitnek adatott meg, mely „Istentől született“ (1. János 5:4, Máté 16:17). De a mai viszonyok között mégis érdekesnek tartjuk Spengler Jézus-képéből a következő részletet bemutatni (nem-szöszserinti kivonatolásban).

Mikor Jézust Pilátushoz viszik, akkor a „tények“ meg az „igazságok“ két ellentétes világa közvetlenül és kiengesztelhetetlenül kerül szembe egymással, olyan ijesztő világosságban és olyan szimbolikusan, mint soha máskor a világtörténelemben. A római prokurátor hírhedt kérdésében: „micsoda az igazság?“ — az embertörténelem egész értelme benne van, a *tény* és a *tett* egyedülvaló érvénye, az állam, a háború, a vér joga és rangja, a *siker* egész mindenhatósága, nagy sorsok és szerencsés végzetek egész büszkesége. Erre a kérdésre Jézusnak nem ugyan az ajka, de az egész hallgató magatartása ezzel a másik, döntő kérdéssel válaszolt: „mi a valóság?“ Mit ér és mit jelent az egész külső valóság? Ez utóbbi Pilátus számára *minden* volt — Jézus számára *semmi*. Igazi vallásosság *csak így* állhat szemben a történelemmel s az abban működő hatalmakkal, mint Jézus Pilátussal, *csak így* értékelheti a való életet, s ha mégis másképp tesz, akkor megszűnt igazi valóságossá lenni s feloldódott az „innenvaló“ történelem lelkében.

„Az én országom nem innenvaló“ (János 18:36): ez Jézus végső döntő szava, amelyen minden emberi lélek sorsa eldőlt. „Test“ szerint élünk-e, avagy a Lélekkel a „test“-nek cselekedeteit megököljük (Róm. 8:13); megalkuvás a világgal, vagy feszült-ség; test és vér, vagy „megtörtetett test és kiontatott vér“; politika vagy vallás, idő vagy időfölötti-ség: itt nem lehet kiegyezés, itt csak „vagy-vagy“ lehetséges. Az államférfiú és politikus lehet mélyen

vallásos, a hívő keresztyén szeretheti földi hazáját (kell is, hogy szeresse) és eleshetik érte a harcban — de mindkettőjüknek tudnia kell, melyik oldalon áll valójában. A „született“ politikus, a tények világában élve, megveti az ideológust — és igaza van. A hívőnek viszont a múlt világ, a történelem minden hiúsága, becsvágya és sikere bűnnel van beszennyezve és az örökkévalóság szempontjából értéktelen — és neki is igaza van. Egy uralkodó vagy állam, mely a vallást politikai, gyakorlati célok érdekében meg akarja változtatni, lényegéből ki akarja vettöztetni — téved. Egy keresztyén erkölcsprédikátor, aki azt képzeli, hogy igazságot, igazságosságot, békeséget, kiengesztelődést vihet bele a valóságok világába — szintén téved. Egy hit sem változtatta meg még ezt a világot (v. ö. János 15:18–21), viszont a világ sem képes a maga „tényeivel“ a hitet megcáfolni. Nincs híd a megítélt idő meg az időtlen; megítélt örökkévalóság között, a történelem menete meg a (Krisztusban megjelent) isteni világrend között, a földi ország és a „mennyei országa“ között. *Ez a végső értelme annak a pillanatnak, melyben Pilátus és Jézus egymással szemben állottak.* Két világ állott itt egymással szemben. Az *egyikben*, a történelmiben, a római keresztire szögeztette a galileait — ez volt az ő „sorsa“ (és azóta is ez) a történelem világában. A *másikban*, Isten történelemfölötti országában Róma ítélte meg s a kereszt a megváltás jegye és záloga lett. Ez volt Isten akarata. A világ *elítélte* Őt — ugyanakkor *Ő megítélte* a világot (János 12:31).

Az igaz vallás metafizika: olyan valóságokban való élés, melyek az érzéki valóság szempontjából abszurdak (*credo, quia absurdum*). Az elgondolhatatlan lesz itt bizonyossággá, a természetfölötti természetessé — egy „nem-valóságos“, de „igaz“ világban él a hívő. „Das Unzugängliche — hier wird's Ereignis“ (Faust). Jézus így élt. Nem volt erkölcsprédikátor (mint pl. Konfutse). Aki az etikában látja a vallás végcélját és végső értelmét, az nem ismeri Jézust. Ez már „felvilágosodás“, XIX. század, humánus filiszterség. Jézus tanításának lényege az

utolsó dolgok hirdetése volt, melyeknek képei őt állandóan eltöltötték: az új világkorszak bekövetkezése, az Ember Fiának eljövetele az ég felhőiben, az utolsó ítélet, az új ég és új föld. Szóval: Márk 13. része, meg a Pál által idézett, az evangéliumokból hiányzó szavai az Úrnak, 1. Thess. 4:15—17. Ez *lényegesebb* Jézusnál, mint a Hegyi beszéd s az alkalmi erkölcsi tanítások. Jézus vallása túlvilági vallás (Jenseitigkeit), egy olyan világban való élés, melynek csak előtere a földi élet; az érzékfölöttiben s az érzékfölöttivel való állandó lakozás. Ahol hiányzik az ilyen élethez s az ilyen életben való hithez az erő: ott nincs „keresztény” vallás. De ha nem volt Jézus erkölcsprédikátor: nem volt szociál-etikus

sem. Hadat üzent a gazdagságnak, mint a szocializmus, de éppen ellentétes érdekből. A szocializmus azért támadja a gazdagságot, mert a világi jólétet *egyedüli értéknek* tekinti, Jézus azért, mert *semminék* tartja a világi jólétet, a gazdaságot pedig szegényre-gazdagra egyaránt az „Istenben való gazdagság” (Luk. 12:21) legnagyobb akadályának. A lélek üdvössége az „egy szükséges dolog”. Mit segít az a lelken, ha megszűnik a tulajdon? Mit használ valakinek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkében kárt vall? A szocializmus elosztást kíván, Jézus lemondást. És pedig azért, mert *olyat* ad a léleknek, amihez képest minden világi jólét és boldogság semmivé omlik össze.

Szele Miklós.

Az énekeskönyv reformja

Két évtized múlt el azóta, hogy az Országos Zsinat mostani énekeskönyvünk használatát kötelezővé tette. E húsz év alatt általánossá vált az a meggyőződés, hogy énekeskönyvünk, bár hosszú és odaadó reformmunka eredményeképpen állott elő, sok vonatkozásban reformra szorul. Maga a zsinat adott felhatalmazást a Konventnek a reform munkálatainak megkezdésére. Az Országos Zsinat határozata alapján megalakított egyetemes konventi énekügyi bizottság a Konvent folyó évi április hó 17—19. napjain tartott ülésén az 1940—42. évi konventi ciklusra újjáalakult és június 13-án tartott első ülésén munkáját megkezdte. Az énekügyi bizottságban D. Dr. Ravasz László és Dr. Balogh Jenő elnöklete alatt a következő theologiai, irodalmi és zenei szakemberek foglalnak helyet: Ádám Jenő, Árokháty Béla, Dr. Czeglédy Sándor, Jékely Lajos, Dr. Karácsony Sándor, D. Dr. Kállay Kálmán, Képes Géza, Dr. Makkai Sándor, Medgyasszay Vince, Dr. Puky Endre, D. Dr. Révész Imre, Ritoók István, Dr. Szabó Ernő, Szabó Gyula, Szabó Sándor, Dr. Szabó Soltán, B. Szücs Ferenc, Vajthó László és Vikár Sándor. A bizottság három albizottságra oszlik: a D. Dr. Révész Imre elnöklete alatt álló theologiai, a D. Dr. Ravasz László elnöklete alatt álló irodalmi és a Dr. Puky Endre elnöklete alatt álló zenei albizottságra.

A bizottságok munkájának irányelveit D. Dr. Ravasz László elnöki megnyitója fejtette ki. D. Dr. Ravasz László először az énekeskönyv fontosságára mutatott rá. A megtisztított egyházban a gyülekezeti ének imádság és hitvallás, ugyanakkor az istentiszteletnek olyan része, amelyen legirkább megmutatkozik az igazi művészet szépsége és mélysége. Ebből az következik, hogy az énekeskönyv színvonalát mutatja az illető egyház kegyességének és műveltségének színvonalát. Minden korszak kötelezve van arra, hogy legjobb erőinek latbavetésével igyekezzenek az egyház énekeskönyvét gyarapítani, javait szébbé és teljesebbé tenni. Magyar református egyházunk jelen helyzete szempontjából arra is különösképpen törekednünk kell, hogy a megújított énekeskönyv a különböző országokba szétosztott magyar reformátusság lelki integrálódásának nagy célját szolgálja. Az énekeskönyv reformálása tulajdonképpen minden egyházban állandó folya-

mat kellene, hogy legyen. Minden egyházban szükség van egy tudós és kegyeletes bizottság munkájára, amely szakadatlanul szűr, selejtez és új elemeket vesz fel, hogy minden nemzedék a maga énekeskönyvében egyháza legértékesebb javait legszebb és legalkalmasabb kifejezésben találja meg.

Ezt a szűrő, kiválasztó munkát bizottságunk három vonatkozásban végzi: theologiai, irodalmi és zenei szempontból. Theologiai munkára azért van szükség, mert énekeskönyvünk nagyrésze olyan korból származott, amelynek vallásos stílusa, kegyességének hofoka és theologiai felfogása a mai korotól lényegesen eltérő. Irodalomtörténeti-esztétikai szempontból énekeskönyvünknek az a hibája, hogy szerzői között sok igazán kegyes ember volt, de kevés az igazi költő. A magyar református szellemi énekköltészetnek énekeskönyvünkön kívül sok olyan darabja van, amely énekeskönyvünkbe bekívánkozik, viszont felvételre nem egy olyan darab, amely távolról sem üti meg a mértéket. Zenei tekintetben ugyanez a helyzet. A dolog természeténél fogva tehát a bizottság három albizottságra oszlik, amelyeknek egységét és összhangzatos működését az biztosítja, hogy a döntést az együttes bizottság hozza meg.

Hosszú és nehéz munka áll a bizottság előtt, amelyet csak akkor végezhetünk el, ha Isten Szent Lelke állandóan velünk lesz, hitünket erősíti, látásunkat élesíti, alázatos kegyességünket ébrentartja és munkánkat mindvégig ihleti.

Ezután D. Dr. Révész Imre tett előterjesztést a theologiai albizottság munkájáról. D. Dr. Révész Imre először a zoltárszövegek theologiai revíziójáról szólt. Ha elfogadjuk Kálvin Jánossal azt, hogy a zoltáréneklés célja: „Isten Igéjét énekelni”, akkor legelső kötelességünk a zoltárszövegeknek az eredeti bibliai szöveggel való összehasonlítása. A zoltárok szövege ugyanis tudvalevőleg nagyon sok törésszerűen ment át addig, amíg a Béza és Marot, de főképpen Lobwasser után dolgozó Szenci Molnár Albert kezéből kikerült. A bibliai tudományok Béza ideje óta igen nagyot fejlődtek, amiből az a kötelesség hárul ránk, hogy minden más lépés megtétele előtt — esetleg a most folyó bibliarevizióval kapcsolatban — meg kell állapítani a tudomány összes rendelkezésünkre álló eszközeinek igénybevételével elérhető leghitelesebb prózai fordításszöveget és azt

vetni aztán össze Szenczi Molnár Albert eredeti szövegeivel és annak későbbi átdolgozásaival. Ez nem azért szükséges, hogy tudományt énekeljünk hit és hívő költészet helyett, hanem azért, hogy valósággal Isten Igéjét énekeljük.

A dicséretnek szövegének theologiai megvizsgálása eleve kizárná azokat a darabokat, amelyekben a racionalizmus korának kijelentésellenes teológiája tükröződik.

Mindez természetesen nem jelentené azt, hogy viszont mihelyt egy ének theologiai kifogástalanul találtatik, már azonnal a gyülekezeti énekeskönyvbe is való. A theologiai vizsgálat legyen csupán az a prius, amelyen valamennyi énekünknek és az új énekeskönyvbe máshonnan felveendő daraboknak át kelljen mennie. Ha ez megtörténik, akkor következésképpen azután époly szigorú alkalmazása az irodalmi és zenei szempontoknak. Abban azonban előre meg kell egyezni, hogy a theologiai és az esztétikai szempontok ütközése esetén a végső döntés a theologiat illesse.

Maga D. Dr. Révész Imre vállalkozik arra, hogy jelenlegi énekeskönyvünk egész énekanyagát theologiai szempontból körülbelül egy év alatt átvizsgálja. A zenei albizottság tagjainak D. Dr. Révész Imre szerint mindenekelőtt abban a nehéz és sokat vitatott kérdésben kellene egységre jutniok, hogy a készítenő új énekeskönyvben a korális vagy

a ritmizált éneklés elve érvényesüljön. Fontosnak tartja azt, hogy mind a három albizottság a legszorosabb kapcsolatban maradjon gyülekezeteink életével. Ami a felveendő új énekeket illeti, D. Dr. Révész Imre szerint ezeknek csupán egy negyedét kellene a külföldi vallásos énekköltészet kincseiből merítenünk, a többit saját vallásos költészetünkben is megtalálhatjuk. A bizottság tagjai munkájukat Isten iránti hálával és imádságos lélekkel végzik és fáradozásaikért külön tiszteletdíjra igényt nem tartanak. D. Dr. Révész Imre kívánatosnak tartja, hogy az énekeskönyv revíziójának munkájába a theologiai főiskolák is bekapcsolódjanak.

D. Dr. Révész Imre előterjesztését értékes hozzászólások követték, amelyek alapján a bizottság többek között elhatározta, hogy az énekeskönyv jelen használatára és a kívánatos reformokra nézve a gyülekezetekhez, lelkipásztorokhoz, énekvezérekhez, theologiai főiskoláinkhoz és könyvtárainkhoz kérdőíveket küld, amelyek nyomán a három bizottság további lépéseket tesz az énekeskönyv megújításának útján.

Az énekügyi bizottság előtt világosan áll a cél, amelyet D. Dr. Ravasz László így fogalmazott meg: „Énekeskönyvünket tartalmi szempontból mélyebben reformátussá, irodalmi szempontból esztétikailag értékesebbé, zenei szempontból művészibbé és magyarabbá kell tennünk.”

Hozzászólások a lelkészválasztási törvény reformjához

Általános a kívánság, hogy lelkészválasztási törvényünket sürgősen meg kell változtatni. Mindenben egyetértek azokkal, akik eddig hozzászóltak a megállapították róla, hogy rossz. Elgondolásom szerint csak radikális megoldás segíthet s ez a következő: 1. Lelkeszi állás csak meghívás útján tölthető be. Tehát meghagynám a presbitérium, vagy gyülekezet meghívási jogát a mai formájában, de megszigorítanám a panasz, illetve a felebbezés jogát úgy, hogy csak akkor fogadnám el a felebbezést, ha azt a választásra jogosultak $\frac{1}{10}$ része egyházi hatóság előtt (egy kiküldött lelkészi és világi tanácsbíró), a gyülekezetben erre a célra kitűzött napon egyénenként igazolotva írta alá. Nem lenne sok hamis, vagy egy kéz által irt név a felebbezéshez csatolt aláírási íveken. Megtörtént nagy egyházban, hogy egy gyerek aláírásaként 20 fillér fizetségért gyűjtötte az aláírást és sokan vallották, hogy csak azért írták alá, hogy szabaduljanak a gyerek rimánkodásától. Meggondolandó, hogy az állam nem ok nélkül követeli képviselőválasztáskor a jelöltek ívének hatóság előtt való aláírását. 2. Ha a meghívás meghiúsul, akkor a lelkészi állást kinevezés útján tölteném be, úgy, hogy a mai egyházmegyei jelölőbizottság megindokolt ajánlatára az egyházkerületi jelölőbizottság nevezné ki a lelkipásztort; tehát nem egy, hanem három felelősséget érző ember. Hosszan tudnám indokolni álláspontomat, de hát a szerkesztő úr miniatűr formát kér, ezért csak ennyit mondok: a tekintélyuralom felé halad a világ s nehéz

dolog lesz fenntartani, de még csak védelmezni is az egyházban — összes kilengéseivel — a demokráciát.

Koppányi Gyula.

*

Milyen legyen az új törvény? Minél kevesebb jogászi, annál több életbölcesség, ismeret és tapasztalat alkossa meg. Éppen ezért az új törvényt az a szellem hassa át, hogy a lelkészválasztás nem valami bonyolult, érdekes közjogi esemény, hanem egy gyülekezetnek és egy pászornak egymás keresése és egymásra találása, mégpedig a lehető legrövidebb idő alatt.

Ezért feltétlenül meg kell adni a gyülekezetnek azt a lehetőséget, hogy — bizonyos megkötésekkel — maga válassza ki azt a pászort, akit szeret és akar.

Ha aztán a gyülekezet nem tud élni ezzel a joggal más módot kell alkalmazni.

Egy pár ötlet:

Amikor az állás megüresedik, az esperes azonnal kimegy és gyűlést tart. Ekkor megkérdezi a presbitériumot, van-e olyan lelkész, s.-lelkész, akit szívesen meghívnának, illetve, akinek a meghívásához ragaszkodnak. Ha van, mindjárt nevezék meg. (Ez nem érheti váratlanul a presbitériumot, hiszen ismeri a törvényt.) Az esperes a jegyzőkönyvvel hazamegy és azonnal kitűzi a meghívás próbáját a következő vasárnapra. A megfelelő bizottságot kiküldi. Majdnem bizonyos, hogy a gyülekezet minden esetben meghívja a presbitérium jelöltjét, miután más jelölt

nincs, vagy ha lenne, annak nincs ideje mozogni, hiszen az egész aktus pár nap, vagy legfeljebb egy hét alatt lejátszódott. Ez alatt az idő alatt lelkészjellegű egyénnek tilos a gyülekezetbe menni, de tilos bárkinek a javára korteskedni. Akinek korteskedtek, azt azonnal ki kell zárni a választásból.

Tegyük fel, hogy a prezbitériumnak nincs jelöltje. Az esperes ez esetben vár, mondjuk nyolc napot. Ha ez alatt az idő alatt, a választásra jogosultak 51%-ának aláírásával kérvényt adnak be, melyben egy lelkész meghívását kérik, azonnal intézkedik s a legközelebbi vasárnapra, vagy mondjuk a legközelebbi vasárnapra egy hétre kiküldi a választási bizottságot s megejtik a meghívást. Azért a meghívást és nem a „próbát,” mert ha a beadott 51% többség érvényes, úgy ez már többség s így a gyülekezet akaratát jelenti, s minden más, ugyanilyen arányban beadott iv hamis.

Még eddig érvényesült az elgondolás: a gyülekezet nyilváníthatja akaratát, az eljárás gyors, a korteskedés — a lehetőség szerint — ki van zárva.

Most lássuk azt az esetet, amikor sem a prezbitériumnak, sem a gyülekezetnek nincs jelöltje. Ez nyolc nap alatt eldől. Ha ez letelik, az esperes azonnal pályázatot hirdet s a jelölőbizottság egy, legfeljebb három jelöltet ajánl a prezbitérium, illetve a gyülekezet figyelmébe, meghívás végett. Az eljárás itt is a fenti. Azonban azt sem tartom kivihetetlennek, hogy a három jelölt a választási elnökséggel együtt kimegy a gyülekezetbe s *egy vasárnap mind a három bemutatkozik*. Az utolsó szolgálat után a gyülekezet *azonnal* nyilatkozik, ki tetszett legjobban, kit akar meghívni. Ha nincs egység, azonnal el kell rendelni a szavazást, vagy ha késő van, másnapra. Amennyiben az első menetben nem sikerült egy jelöltnek sem a megfelelő többséget megkapni, — a további huzavonát elkerülendő — a két legtöbb szavazatot nyert között sorshúzás útján döntenek. A gyülekezet bizonyosan belenyugszik.

Ha a gyülekezet bármilyen oknál fogva nem tudott volna választani, bizonyos idő múlva az egyházmegyei jelölőbizottság a pályázók közül egyet megválasztottnak jelentene ki. Ez amolyan kinevezésféle lenne, és ezt tulajdonképpen a püspöknek kellene gyakorolni, de ne utánozzunk még ebben is más egyházakat. Állítom, hogy igen sok gyülekezet hönöhajtaná a kinevezési rendszert!

Lehet, hogy ezekért a jogászok megköveznek, de szerintem nem az a fontos, hogy pompás jogászi művet agyaljunk ki, hanem hogy a gyülekezeteket megkíméljük a lelkészválasztás borzalmaitól. Nem engedhetjük meg tovább magunknak azt a fényűzést, hogy egy-egy választás éveig húzódjon és teméntelen kárt okozzon, mint eddig.

Csak ötleteket adtam s nem kész javaslatot. Helyszüke miatt azokat is röviden.

Komádi.

Fejszés Endre.

*

N. L. téma-felvetése s Peleskey Sándor esperesatyánk hozzászólása után legyen szabad a magam elgondolását az alábbiakban előadni.

1. *Meghagyandó a meghívással való lelkészválasztás!* Az érdekelt egyháznak meg kell adni a módot és lehetőséget, hogy saját belső, de mégis egyetemes

ügyben beleszólása legyen! *De a meghívás tényleg teljesen kimerülne az egyháznak joga!*

2. *Csak a prezbitériumnak adnám meg a meghívási jogot!*

Kétségkívül, hogy a prezbiterek, mint elektorok vállaira súlyos felelősség nehezedne, de ez szükséges is, mert nem decorum csupán a „vének” tiszte! Mindjárt komolyabb jelentőséget nyerne a prezbiterség úgy a megválasztott egyén, mint a gyülekezet előtt! A gyülekezetek is meggondolnák, hogy kire bízzák az egyház anyagi és szellemi életét munkálni hivatott prezbiteri tisztséget. A tanítókat is csak a prezbitérium választja s nem az egész gyülekezet.

3. A lelkészi állás megüresedésekor prezbitérium három egyén bemutatkozó szolgálatát kérheti az esperestől. Ha jelöltjük nincs, azt is kérhetik, hogy az esperes jelöljön ki három lelkészt bemutatkozására.

4. Bemutatkozó szolgálat befejezése után három napon belül prezbitérium élhet meghívási jogával. Rövidíteni kell a bőségesre engedett időt, mert nem csak az „idők gonoszak”, hanem a kortézia is.

5. *A meghívási jogát prezbitériumnak azonban ki kell bővíteni!* Meg kell adni a prezbitériumnak azt a módot, hogy az esperes, vagy megbízottja elnöklete alatt összeülő gyűlésen a prezbiterek három egyént nevezhessenek meghívandóul. A meghívás kérés, illetve ajánlás nyílt felszólalásban történik, a szavazás pedig titkosan. A meghívandókra történő szavazás sorrendjét a nyílt felszólalásban való ajánlás határozza meg. A meghívás tényéhez a prezbitérium összes tagjainak abszolút többségű szavazata szükséges! Ha ezt egy ajánlott sem kapta meg, meghiúsult a meghívás. Három egyén ajánlását azért lehetne a prezbitériumnak megadni, mert a prezbiterek általában ritkán vannak egy párton s az egyes prezbiterek ajánlása voltaképpen a pártok véleményének a tolmácsolása.

6. *A próbaszavazás eltörölendő, mert ez már a korteskedésre adhat alkalmat!*

7. A prezbitérium meghívási ténye ellen 15 napi felebbezési idő adható, de csak azon címen lehetne felebbezni, ha a prezbiteri gyűlés összehívása vagy lefolytatása szabálytalan volt. Alaki okból engedhető meg a felebbezés.

8. A meghívás tényén kívül a lelkészi állás betöltésének másik módja: a *kinevezés!* Azok, akik egyházkormányati sérelmet látnának ebben, azok nyugodjanak meg abban, hogy a missziói lelkészi állás betöltése most kinevezés útján történt s mégsem élt vissza az arra illetékes a kinevezési jogával. Az állásbetöltésre ítélnél is a püspök választja ki a legalkalmasabbat s mégsem történik iniuria! Sokkal kevesebb visszaélés származhatik abból, ha kinevezés útján történik az állás betöltése, mint a szörnyű kortéziában égvő választásból.

9. A kinevezés útján történő állás betöltését úgy gondolnám, hogy az egyházkerület püspöke az egyházkerület és az ORLE hivatalos lapjában (így más egyházkerületbeliek is értesülnének a pályázatról) meghirdetné az állásra a pályázatot.

10. Részletesen kidolgozandó a törvényben a kinevezési eljárás előkészítése, lefolytatása. A kinevezés ellen az egyházkerületi közgyűlés elé felebbezni lehet 15 napon belül az esetben, ha az alaki szempontok nem tartattak be. Az egyházkerületi közgyűlés határoz a kinevezés megsemmisítése, az eljárásnak

mely fórumtól való megismétlése felett. E kinevezésnél az elv a teljes titkosság megőrzése, a korteskedés és önanjángatás kizárása lenne. Ezért az egyházkerület területén levő lelkészek, segédlelkészek stb. sem esperesi szolgálati bizonyítványt arról, hogy fegyelmi alatt nem állanak, sem törzskönyvi lapot nem csatolnának be (mert ezzel már a titkosság megsértése megtörténne), mert adatai a püspöki hivatalban ellenőrizhetők. Elfogadandó lenne a pályázó becsületbeli szavára tett kijelentése arról, hogy fegyelmi alatt nem áll. Ezt is lehetne ellenőrizni. A kinevezési eljárás alkalmával, annak megkezdése előtt püspök, illetve bizottsági elnök imádságban kérné Isten bölcsességét adó útmutatását, hogy ne emberek ajánljanak, illetve nevezzenek ki, hanem az élő Isten állítson pástort a nyáj élére. (Mátyás tanítvánnyá választása.)

11. A kinevezési gyűlésről jegyzőkönyv veendő fel s ezt mindegyik tag aláírja, s az iratokhoz csatolják. A kinevezési gyűlés jegyzőkönyve évente az egyházkerület jegyzőkönyvében mellékletként közzéteendő.

12. Ha a pályázat eredménytelen lenne, vagy olyan jelöltek pályáznának, akiknek a megüresedett lelkipásztori állásra alkalmasságát jelölőbizottság nem látja, ez esetben a jelölés helyett jelölőbizottság egyházkerületi elnökséget kérheti, hogy az állásra magasabb egyházi szempontokra tekintettel a pályázókon kívül álló egyént nevezzen ki. A kinevezett lelkész előzőleg felszólítandó, hogy nyilatkozzék a tekintetben, hogy a kinevezést elfogadja-e?

A meghívás tényében a gyülekezet jogán nem esne csorba, viszont a kinevezésben lehetőleg kiküszöböltetnék a korteskedés, önanjángatás és különböző befolyásolások és politikai hatalmi tényezők súlyát.

Ezekben foglaltam össze véleményemet. Ha egy gondolattal is hozzájárulhatok egy majdan (de jaj, ha csak majdan, mert ma is késő) meghozandó jobb és egészségesebb törvény megvalósításához, Istennek adok hálát érte.

Bojt.

Csávás Sándor.

*

Minősített lelkészi állások.

Peleskey Sándor esperes-atyja a „lelkészválasztási törvény reformja” című tanulmányának IV. fejezete alatt azt írja, hogy a minősített egyházak lelkipásztori állásához háromévi rendes lelkészi, vagy ötévi segédlelkészi szolgálat kívántassék meg.

Nem osztom véleményét. Legyen szabad a magam tapasztalatával az ellenvéleményemet igazolni! Mint törökszentmiklósi gyülekezeti, vallásoktató-, majd esperesi segédlelkész. A négy és félévi ottműködésem alatt több gyakorlatot és tapasztalatot szereztem az egyházközségi közigazgatásban, anyagi adminisztrációban, missziói munkában, hitoktatásban (polgári és elemi), bírósági kérdésekben, mint más kisebb helyen, akár tíz év alatt sem szerezhettem volna, mert nem fordul elő az egyházi élet annyi különböző munkaága, problémája, mint egy nagy gyülekezetben, pláne egy esperesi hivatal aktáiban. Ezért a kivétel megtagadása már ezen az alapon is helytelen.

De megengedhetjük-e ezt a luxust akkor, amikor számolni kell azzal az esettel, hogy tíz év múlva (vagy talán még előbb, mert a lelkészi nyugdíjazás

korhatárát le kell szállítani, viszont egyre kevesebben mennek teológiára) *lelkészhiány lép fel!* Akkor megint törvénymódosítással nem lehet az erőt és pénzt pazarolni.

Tehát a megszorítás felesleges, veszélyes és igazságtalan. A mait is enyhíteni kellene, reá kellene bízni az egyházmegyei jelölőbizottság belátására, vagy az egyházkerületi elnökségnek kellene megadni azt a lehetőséget, hogy a II. tc. 61. §. analógiájára felmentést adhasson.

Peleskey Sándor esperes úr álláspontja szerint a II. tc. 25. §-ának azon megváltoztatása esetén, hogy a rendes lelkészek kétévi gyakorlattal bírása három évre emeltesék fel, az ott közölt indokolás miatt, magával hozná azt, hogy azok a teológiai tanárok, akik nem működtek legalább három évig, mint gyülekezeti lelkészek, a segédlelkészekkel való elbírálás alá veendőek, vagy még természetesebb lenne, ha a minősített gyülekezetbe való választásuk lehetetlen volna, mert kikapcsolódtak az egyházközségi közigazgatás, anyagi adminisztráció stb. áramköréből. Vajjon ezt a teológiai tanárok szívesen vennék?

Csávás Sándor.

*

A lelkészválasztási törvény reformja.

Peleskey Sándor esperes úrnak e című nagyon érdekes cikkéhez a szerkesztő úr felhívása folytán fűzök néhány töredékes gondolatot.

Az esperes úr tisztán látja, amit mások is látunk, hogy a lelkipásztori állások betöltése körül baj van. A cikkében megjelölt bajok egy része — tán nagyobb része — olyan, amit kiküszöbölni a fennálló törvény szabályai segítségével is lehetne, ha ezeket a szabályokat hittel és komolyan alkalmaznák. Ámde bizony igen sokszor azon jár az esze az érdekelt tényezőknek (és itt nem tudnék különbséget tenni sem a választók, sem a választandók, sem a választást elbírálók között), hogy milyen módon lehet a törvény rendelkezéseit felhasználni az általuk kívánt cél elérésére. Elég régen és elég széles körben foglalkozván lelkészválasztási panaszok ügyében bírói eljárással, bő tapasztalatom van arról, milyen ügyes fortélyokkal keresik meg a törvény hézagait, abból a célból, hogy kétségtelen szabállyal nem tiltott, de a rend, a jog, sőt az erkölcs elveivel ellenkező cselekvésekkel lehessen valakit álláshoz juttatni, vagy az állástól elűzni. Hézagai pedig minden törvénynek vannak — a mi lelkészválasztási törvényünknek különösen nagy számmal.

Nem tudom, mit ért az esperes úr az alatt, hogy „a törvény által a jelölés megejtése során alkalmazandó eljárást” „egy iratlanul kialakulni igyekvő joggyakorlat sietett felcserelni”. Egyházmegyei jelölőbizottságnak sohasem voltam tagja. Az egyházkerületinek tagja voltam, míg lehettem. Így néhány esetben kellett foglalkoznom felebbezett jelölési ügyekkel. Én ezekben nem észleltem a törvénnyel ellentétben álló iratlanul kialakulni törekvő jogsértő eljárást. Tapasztaltam azonban azt, hogy a jelölésekben nincs elvszerűség. Természetesen nem lehet teljes egyenlőség a jelölési eljárásban sem, mint semmiben a világon. Azonban valamely irányelveket mégis kellene követni. Vagy a felsőbbség irányítására törek-

vést, vagy a minél teljesebb választási szabadság lehetőségét. De azt észleltem, hogy egyszer bőkezűen osztogatják a jelölést és csak a kizárandókat hagyják ki, máskor meg — csaknem azonos körülmények között pedig — ugyancsak szűkmarkúan válogatnak a pályázók közül. Ebben a tekintetben csakugyan a törvénynek kellett volna határozottabban állást foglalni.

Engem azonban ez a kérdés nem nagyon foglalkoztat. Az ilyen jelölési rendszer az én gondolatommal nem egyezik, ámbar a törvény zsinati tárgyalásakor — jobb híján — védtem ezt a jelölést is. Védtem azért, mert a Kálvin-féle tanításnak, hogy a választásnál az előjárók ne engedjék a meggondolatlan tömeget féktelenkedni, hanem tekintélyükkel nyomják el a nép esztelen kívánságát (Inst. 4. IV. 12.), ebben az irányban is óhajtottam követője lenni.

Ámde követője igyekszem lenni a másik irányban is, hogy t. i. senkit se lehessen ráerőszakolni a népre annak akarata ellen. Éppen azért feltétlenül ellenezném, ahol szavam lenne, az esperes úrnak azt a javaslatát, amely szerint a lelkipásztori állás betöltésének módja, ha a gyülekezet meghívás útján választani nem tud, kinevezés legyen. Az esperes úr nem mondja meg, hogy kire kívánja bízni a kinevezést. Az esperes, az egyházmegyei elnökség, a püspök, az egyházkerületi elnökség egyaránt számításba jöhet mint kinevezésre jogosítandó. Azonban sem egyiknek, sem másiknak nem volnék hajlandó ilyen jogot adni. Magam részéről még azt sem tartom helyesnek, hogy az ú. n. missziói lelkési állásokra kinevezési joga van a püspöknek.

Az 1928-ban megnyílt Zsinat elé a zsinatelőkeztető bizottság lelkészválasztási albizottsága terjesztett egy kétségtől mentes saját utakon járó tervezetet, amelyet mint a bizottság elnöke Baltazar Dezső és mint előadó én irtunk alá (1923 április 12-én). A munkálat teljesen az én munkám és azért a kizárólagos felelősséget akkor is magamra vettem, most is vállalom, ámbar az említett lelkészválasztási albizottság elfogadta. A Zsinat saját lelkészválasztási bizottsága aztán azt javasolta, hogy ezt a munkálatot küldje meg a Zsinat az egyházkerületeknek és egyházmegyéknek hozzászólás végett. Így történt. Ekkor a debreceni presbitérium tagjaiból álló értekezlet (amelyen én persze nem vettem részt) országos akciót indított a munkálat ellen, azt azért, mert a gyülekezet választási jogát korlátozza, egyenest egyházunk hitelveivel (!) ellenkezőnek bélyegezve. Ezt a határozatot kinyomatva megküldték a hazai presbitériumok mindenikének és rendre jöttek a Zsinathoz a javaslat elleni kemény tiltakozások, természetesen ugyanazzal a szöveggel.

Én úgy tettem, ahogy Arany János írja: Nem pöröltem, félreálltam, letöröltem.

Távolról sem vagyok attól a munkálatomtól elragadtatva. Ha ma készíteném, sokban másként készíteném. A Zsinaton is azokat a szavakat idéztem rá, amiket Arany János a Bolond Istók második énekének elején a Nagydai cigányokról mond. Sőt a javaslat hivatalos indoklásába is belefoglaltam, hogy nem elég egyszerű és a benne megírt eljárás körülményes. (Ezen lehetne nagyon segíteni.) Azonban most mégis kénytelen vagyok hivatkozni rá, mert az esperes urat, kedves volt tanítványomat, szeretném megkímélni hitelveinkhez hűtlenség vádjától.

tól, ami reá, mint lelkipásztorra, sokkal kellemetlenebb, mint a magamfajta világi kegyetlenre. Ámbar a hitelveinket én is ismerem és azokhoz mély meggyőződéssel ragaszkodom. Ha nem ragaszkodnám, nem állanék az egyház önkéntes szolgálatában. Ám az bizonyos, hogy én sokkal kevésbé kívántam a gyülekezet választási jogát érinteni, mint az esperes úr.

Az igaz, hogy a gyülekezet választási jogát illetően a szentírásban nincs szabály. A diakónusokat a sokaság választotta ugyan, de Mátyást nem így tették apostollá, Pál és Barnabás maguk tettek presbitereket és Pál Titust is ezzel az utasítással hagyta Krétában. Pál azt tanítja, hogy az Úr tesz (nem a választók névjegyzékébe felvettek szavazata) némeleket pásztorokká és tanítókká. Azonban hát azt is tudjuk, hogy az Úr az emberek száján át nyilvánítja az akaratát és hogy azoknak ígérte meg, hogy velők lesz, akik ketten vagy hárman összegyűlnek az ő nevében. Ezért kell, hogy a keresztyén, azaz Krisztusban hívő és az ő nevében összegyűlt gyülekezet tegye az előjárókat.

Ebből megint nem az következik, hogy tehát a gyülekezet minden felnőtt és adófizető tagja egyformán válogasson az előjárónak valók közt. Nem az a lényeg, hogy mindenki részt vehessen, hanem az, hogy akik résztvehetnek, csakugyan a Krisztus nevében gyűljenek össze. Mennél nagyobb választási szabadságot adunk a nagy sokaságnak, annál kevésbé bizonyos, hogy valamennyien a Krisztus nevében gyűljenek össze, sőt sokan lehetnek, akik sógorságkomaság, vagy éppen anyagi előny és eszem-iszom nevében jönnek el. Ezeknek pedig semmi helyük a szent cselekedetnél.

Annak a munkálatnak, amelyről megemlékezem, a lényege a következő volt:

Az esperes, amikor az üresedés után az egyházközségben megjelenik, a választókat egybegyűjtve, megkérdezi, akarnak-e valakit meghívás útján pásztorukká tenni. Ha igen és ha a meghívni kívánt ellen nincs kánoni kifogás, az ügy el is van intézve. Ha nincs meghívni kívánt jelöltjük, akkor felhívja a megjelent választókat, hogy alakítsák meg a választási bizottságot. Ez áll a presbitérium tagjaiból és még kétszerannyi választottból. A választási bizottság 15 nap alatt megnevezhet meghívandót. Ha ennyi idő alatt egy emberben nem tudnak megállapodni, akárhány nevet jelenthetnek az espereshez, mint általában óhajtottakat. (Pályázat ugyanis nincs.) Ezekhez az egyházmegyei bizottság (az esperesen kívül hat tag) hozzáadhat, ha akar, még legfeljebb négy nevet, az egyházkerületi bizottság (a püspökön kívül hat tag) legfeljebb hét nevet. Akkor az egyházkerületi bizottság titkos szavazással a gyülekezeti választási bizottságban, az egyházmegyei és egyházkerületi bizottságban megnevezett jelöltek közül kijelöl sorozva tizet és a gyülekezeti bizottság ezek közül titkos szavazással választ egyet. A gyülekezeti lelkészválasztó bizottság határozatát — akár meghívással állapodott meg, akár a jelöltek közül választott — nyomban a gyülekezet egésze elé kell terjeszteni, és ha a gyülekezet tagjainak számottevő hánya (a javaslat szerint a választójogosultak jelenlévő húsz százaléka) nem tiltakozik a választás ellen, az véglegesen érvényessé válik.

Természetesen lehetne az itt ismertetett eljárást

azzal egyszerűsíteni, hogy a választási bizottság részére kontemplált jogkör a presbitérium számára állapíttatnék meg. Valamint azzal is, hogy a gyülekezet egészének tiltakozása csak akkor vehető figyelembe, ha a választók összes számának még nagyobb hányada jelentkezik evégből. Úgyszintén az egyházmegyei és egyházkerületi ajánlások elejtésével, a jelölés egyszerűsítésével. Mindez célszerűség kérdése.

Az azonban, hogy a gyülekezet egészénél megahagyassék az a jog, hogy a ráerőszakolni kívánt pásztor vagy más előljáró ellen legalább tiltakozhassék és hogy a részéről megadott beleegyezés tegye véglegessé a választást, éppenúgy feltétlenül szükséges, mint ahogy szükséges az is, hogy maga a választás lehetőleg a jobban informáltak, a szilárdabb jelleműek és erősebb hitűek által történjék. Nagyon szomorú volna, ha azt kellene feltenni, hogy a presbitérium tagjai nem ilyenek.

Egy hírlapi cikk keretében nem fér el elmondani, hogy a pásztorok a presbitérium által választása — a gyülekezetnek való bejelentés és ennek részére fenntartott tiltakozási jog mellett — mennyi református egyházban volt és van szabályban, és hogy a presbitériumnak választási bizottsággá kiegészítése sem éppen az én kitalálásom. Azt azonban hangsúlyoznom kell, hogy kinevezéses rendszert, — kivéve a patronátus legkevésbé sem kálvinista intézményével kapcsolatban előforduló eseteket — valódi református egyházban nem ismerem. Nem is kívánok.

Minálunk ugyan volt egyházmegyei diszlokáció (az sem kinevezés volt). Azonban ennek ellensúlyozásául ott volt a gyülekezet jogának más irányban nyilvánulása: a papmarasztás. Lehet, hogy ez is jobb volt, mint a mostani választás, mert a gyülekezet akkor nyilatkozott — az esztendő végén —, amikor már megismerte a neki adott pásztor, míg a mostani választási rendszer mellett vaktában választ az ígéretek és szavatok alapján. Amde a papmarasztással súlyosbítva az egyházmegyei bölcs kiosztást bizonyára az esperes úr sem óhajtja.

Ha pedig mink úgy akarnánk papot osztogatni felülről, hogy a gyülekezetnek szava se legyen hozzá, akkor világ csúfja lennénk minden református hitestvérünk előtt, — és ami ennél nagyobb: oda lenne az öntudatunk és lelkiismeretünk tisztasága a református mi voltunk felől, mert ezzel nyakig benne lennénk a hierarchiában.

Szentpéteri Kun Béla.

*

Peleskey Sándor esperes-testvérem cikkéhez az alábbi gondolatokat fűzöm:

Lelkipásztorválasztásunk fogyatékosát nem keresném kizárólagosan törvényünk erőtelenségében. Mint minden más törvényt, úgy ezt sem tarthatjuk abszolút rossznak. Rossz törvény nincsen, csak rossz emberek vannak, akik megkerülnek és kijátsszák a törvényt. Istennek törvénye minden kétséget kizáróan tökéletes törvény, emberi világunk erkölcsi rendje mégis hiányos, mert a tökéletes isteni rendelkezéseket áthágnak, megtapodják az emberek. Éppen ezért első helyen nem a törvényt változtatnám meg, hanem javítanám azokat az állapotokat, amelyeknek szabályozására kodifikáltattak a lelkipásztorválasztási paragrafusok. Magyar református népünk lelki világát kell megjavítanunk és átförmálnünk, népünk hit-

életét, józan felfogását kell megerősítenünk, élő öntudatát kell felébreszteniünk és gazdagítanunk. Ha az evangelizálás és a fegyelmezés munkáját maradék nélkül el tudjuk végezni, lehet akármilyen egyszerű és akármilyen fogyatékos is törvényünk, simán és rendben megy végbe lelkipásztorválasztásunk. A cikkíró szól külön a népes gyülekezetek lelkipásztorválasztásának módozatáról. Ezt a kérdést csak egyféleképpen lehetséges megnyugtatóan és eredményesen megoldani. És pedig úgy, hogy ha megszüntetjük a nagy gyülekezeteket. Ha azt akarjuk, hogy nagy, történelmi egyházközségeink szét ne essenek, nyomban szét kell osztanunk ezeket. Két-három ezer léleknél többet számláló közösséget egy pásztor semmiképpen sem képes gondozni. A nagy gyülekezetek haldokló gyülekezetek s olyan gazdag rendet vágnak benne a szekta, vagy a római törekvés, amelyet csak akar. Nem lehet elég kiváló és elég rátermett pásztor keresni és állítani a népes gyülekezetekbe. Ismétlem, itt csak egyetlen lehetőség áll fenn, a szétosztás.

E. T. II. törvénycikke kétségtelenül azok közé a jogszabályok közé tartozik, amelyeket könnyen, sokszor büntetlenül ki lehet játszani. Addig is, amíg református népünk lelki világát az evangélium erejével el tudjuk vezetni a tiszta látáshoz, lelkipásztorválasztásunk ügyében valamit tennünk kell.

A gyülekezetnek az egyszeri meghívás jogát én is meghagynám. Ha így nem tud magának pásztor választani, adnám a joggyakorlást másnak a kezébe és pedig, vagy a presbitériumból és az egyházmegyei és egyházkerületi tagokból alakított 10—12 tagú bizottság választaná meg a lelkipásztort, vagy acceptálnám a kinevezési módot is.

Végezetül csak annyit említek még meg, hogy ne higgye senki, hogy református népünk szereti és akarja a lelkipásztorválasztás joggyakorlását. Nem szereti és nem akarja. Számtalan esetben hallottam már nyilatkozni, hogy változtassunk e lehetetlen helyzeten, töröljük el ezt a választási rendszert és a többség adjon nekik papot.

Dr. Szász Imre.

*

Szeretettel és bizalommal kérem a Szerkesztő urat, kegyeskedjék helyt adni szerény soraimnak, amelyekben a Peleskey esperes úr cikkének hatása alatt röviden óhajtom elmondani gondolataimat a lelkészválasztási törvény revíziója felől.

Az idősebbek el se gondolják azt, hogy milyen sok derék, jól képzett s Isten szolgálatára vágyó ifjút tart vissza a lelkipásztori pályától a mai lelkészválasztási rendszer ismerete. Nekünk, protestánsoknak, egyik legnagyobb erősségünk volna, ha a lelkészi családokból kerülne ki az utánpótlás. Sajnos, a lelkészek fiai nagyon is közlőrl látják azt a sötét s reájuk nézve elrettentő küzdelmet, amely egy-egy lelkészi állás elnyerésekor felszínre kerül. Nem is akarok szólni azokról a lesújtó hatásokról, amelyeket az egyáltalán nem kulisszák mögött folyó közelharcok: másvallásúakra gyakorolnak... Egy-két gúnyoros és lekicsinylő szót hall ilyenkor az ember, az ellenkező oldalról: no csak pusztuljatok, emésszétetek egymást.

Itt a tizenkettedik óra a gyökeres, alapos és becsületes revízióra. Videant consules...

Az én szerény elgondolásom az, hogy a lelkészválasztást a presbitériumra bízom kizárólag. Nagy

súlyt nyerne azáltal a presbiterség, ha választásukkor a gyülekezet átérezné azt, hogy tulajdonképpen elektorokat választanak a presbiterek személyében.

Magasra kellene felfokozni a presbiterek felelősségérzetét. A presbiterek közvetlenül a lelkészválasztás előtt, egyenként és külön tegyenek esküt arra, hogy emberi befolyástól és érdekektől mentesen fognak dönteni; majd megrendült lélekkel imádkozzanak; részesüljenek megfelelő exhortációban s Isten orcája előtt készüljenek a nagy pillanatra, amikor a Szentlélek Úristen és senki más, fogja irányítani szavazatukat.

A presbiterek megbízása egészen evangéliumi alapon állana. A Mátyás apostolla választása ennek a bibliai előképe. (V. ö. Ap. Cselek. I. 23—26. v.) A gyakorlat is megvan reá, bár elhanyagolt formában: a tanítóválasztás tényében.

Elöttem már többen szóvátették, hogy csak az esztben gyakorolja a gyülekezet (tehát presbiterei ált.) a lelkészválasztás szent jogát, ha Isten Lelke arra vezérli őket, hogy „egyakarattal“, azaz meghívással válasszanak. Ha erre őket Isten Lelke nem vezérelte, ha ellentét és visszavonás mutatkozik a gyülekezetben: akkor a presbitérium csak egyik faktora lenne a lelkészválasztásnak. Bizonyos számú képviselőket küldene egy olyan bizottságha, amelyben résztvennének egyenlő arányban az egyházmegye és egyházkerület delegáltjai is. Itt döntenének aztán végérvényesen a lelkészi állás betöltése felől.

Debreceni Capellanus.

Hozzászólásomat annak a kijelentésével kezdem, hogy az eszme nem az enyém, annak csak szószólója vagyok. Egy nagyon intelligens, idősebb református úrnőtől hallottam az itt előadandó véleményt, aki egyházi életünket igen jól ismeri; férje ugyanis tagja az egyik egyházmegyének s képviselő az egyházkerületen is. Nem lelkészjellegű ember a férj.

Ez a finomérzésű, messzetekintő, mindenkifelett mélyen istenfélő, templomos és egyházához ragaszkodó úrhölgy körülbelül a következőket mondotta:

A lelkészválasztás bonyolult és sok visszaélésre alkalmat adó ügyét megoldhatnák maguk a lelképásztor urak. Önök, ha jól tudom, lelkészegyesületbe vannak tömörülve. Legyen ez az egyesülés kötelező erejű minden lelkészjellegű egyénre; mert úgy halom, a lelkészegyesületbe való belépés most önkéntes.

Ez a lelkészegyesület tartsa nyilván a segédlelkészeket. Ez limitálja meg komoly felelősséggel: ki hová való, kinek hol van isteni küldetése. Ez alapon jelöljenek ki a megüresedett helyre egy, mondd: egy embert. Az fog pályázni és senki más. A gyülekezet pedig kénytelen lesz kortézia nélkül, egyhangúlag választani.

Nem lehetne-e azt is megcsinálni — mondotta az illető úrhölgy —, hogy a lelkészi javadalmak mind-mind egy közös kasszába folynának, a lelkészi fizetések éppen úgy egyenlősítettnek, mint a tanítóké, tanároké és állami tisztviselőké. Volna tehát egy tisztességes kezdőfizetés. Volnának fizetési fokozatok; volna korpótlék, városi lelképásztoroknak drágasági pótlék és volna, főként tisztességes családi pótlék; vidéki lelképásztorok városhelyen tanuló gyermekei támogatására: tanítási külön segély, már t. i., ha az a gyermek arra való, hogy tanuljon. Az arravaló,

tehetséges gyermekeket azonban a legfelsőbb tanulmányokhoz is hozzá kellene segíteni. Ugyanezen közös kassza támogatásával, tartsnak fenn kisebb vidéki református gimnáziumok mellett szerény keretek közt működő internátusokat, lelkészi felügyelet mellett, komoly elmélyedő vallásos szellemben.

A lelkészi fizetések egyenlősítését azért is tartanám szükségesnek, mert meglátásom szerint a törtéteseknek a jobb javadalom a rugója. Legyen egyenlő a munka és legyen egyenlő a javadalom. Legyen rendszeres és mélyretekintő a lelképásztori munka ellenőrzése. Legyenek mentesítve, sőt eltítva a lelképásztorok a gazdálkodástól. Éljenek kizárólag hivatásuknak... Legyen megadva az egyházkerületnek az a jog, hogy az egyházmegye előterjesztése alapján valakit szolgálati érdekből át lehessen helyezni máshová. Hányszor lehet tapasztalni, hogy a lelképásztor és a gyülekezet között surlódások, ellentétek vannak; ezek nem egyszer elfajulnak és elmérgesednek. Egyetlen cél az Istenországa: ilyen esetben jöjjön tehát az áthelyezés vagy kicserélés.

...Mindnyájan érezhetjük, hogy ezekből a szavakból sok-sok szeretet sugárzik felénk. Ha talán a női lélek logikája itt-ott nem is a miénk: mindenestre megérezhetjük, hogy komolyan gondolkozó, mélyretekintő, az anyai szív melegétől áthatott szavak ezek. Tartsuk tiszteletben a magyar nagyszony sok vonatkozásban helytálló s értékes szavait.

*

(Mil.)

A szerkesztőség megjegyzése. 1. Az itt olvasható hozzászólásokat a beérkezés sorrendjében közöltük. 2. E tárgyban egyelőre több hozzászólást nem óhajtottunk közölni; annyival inkább, mert a következő számtól kezdve Lapunk újra a csökkentett terjedelemben, nyolc oldalon jelenik meg.

Teljes terjedelemmel

tizenhat oldalon jelenik meg most kivételesen a Debreceni Protestáns Lap augusztus elseji száma. A m. kir. miniszterelnök folyó évi 5077. sz. rendeletével engedélyt adott arra, hogy az időszakos lapok 1940. évi augusztus hó folyamán megjelenő egy lapszáma teljes oldalterjedelemben jelenhessen meg. Örömmel nyújtjuk ezt a bővebb terjedelmű lapszámot kedves olvasóinknak. Lássuk mindnyájan ebben az eljövendő békésebb idők előre küldött hírnökét.

Kedvező alkalom ez számunkra azért, hogy két nagy úgról informáljuk olvasóinkat: az énekeskönyv revíziójáról és a még ennél is sürgetőbb és égetőbb lelkészválasztási törvény reformja kérdéséről. Mindkét téma olyan természetű, hogy a mondanivalókat inkvizíciós csavarokkal összezsugorítani, vagy „irodalmi miniatűrökké“ forgácsolni egyenesen képtelenség.

Fellélegzünk e lappéldány összeállításakor. Hígygék el olvasóink, hogy a lecsökkentett lappéldányok szerkesztésekor az egyes cikkeknel, sőt híreknel, még a sorokszámát is mérlegre kell tennünk s nem egyszer keresztretjtvénynél is nehezebb megoldásokat kell keresnünk...

Íme, itt az „első fecske“, melynek láttára azt reméljük, hogy majd csak mi is kibonthatjuk már lelkünk szárnyait... Szébb jövőt! Jobb jövőt!

Szerkesztő.

Anyakönyvek mellett

Mostanában, különösen az ősi egyházakban sokat kell forgatnunk az anyakönyveket. Sok-sok ősi lúdtollal bejegyzett családi nevet kell kiírunk a keresztlevél, avagy az esketési bizonyítvány rovatai közé.

Jönnek a megkereső levelek távoli falvakból, városokból, miszerint „szíveskedjék, kegyeskedjék, méltóztassék“ megküldeni atyám, anyám, nagyatyám, nagyanyám születési és esketési bizonyítványát.

S érdekes dolog, hogy sokszor kiváló, tanult, sőt nagy műveltséggel rendelkező egyének sem írják meg a szükséges évszámokat. Holott azért, mert egyik-másik egyszerűbb sorsú atyánkfia azt írja, avagy mondja, hogy éppen szüretkor születtem — nem neheztel az ember. De, amikor többszörös doktorátussal rendelkező emberek kérnek okmányokat száz év előtti időkből az évszámok megjelölése nélkül — az már kissé feltűnő dolognak látszik előttünk.

Kezdetben magam is csodálkoztam ezen. Ma már azonban nem csodálkozom. Sőt, bizonyos megtiszteltetést látok eme tényben.

A világ ugyanis, önkéntelenül ma is elvárja a lelkipásztoroktól, hogy krónikás emberek legyenek. S ez a tudatalatti érzés, nagy szó, ősi nagy érzés. Örök szép bizonyossága a lelkipásztori tiszttség nélkülözhetetlen voltának. „Ki tudja, ha még a papom se“ — mondja a világ.

S a világ fiainak eme megállapításában nagy igazság rejlik. A lelkipásztor legyen krónikása a saját egyházának s egyháza híveinek. Hiszen mindig úgy volt s mindig úgy lesz, miszerint a nép, a világ bajaival küzdő nép könnyen felejtí a dolgokat, eseményeket. A lelkipásztornak ellenben, szélcsendben és viharban a tollat kell forgatnia a torony alatt.

Az igazi lelkipásztor ma is krónikás lelkipásztor. Megérti a nép, de megértik az előkelőbbek is. A Biblia, Istennek beszéde. Az anyakönyv, írásba foglalt válasz, felelet Istennek beszédére! Óh azok az el-sárgult anyakönyvi levelek mennyi bölcseségre tanítanak bennünket! Nagynevű családok, mint lesznek semmivé; a lenézett kicsinyek miként emelkednek a magasságba! Mivé lesznek hírnév, hiúság, emberi gőg, kevélység, vagyon, dicsőség! — csak az anyakönyv lapjairól olvashatjuk le igazán.

A mai világgal járó sok baj, küzdelem, temérdek hű-hó miatt a református lelkipásztorok krónikás tiszttsége, hivatása meglehetősen homályba merült.

Pedig ez a hivatás, ősi lelkipásztori hivatás. Ne szóljunk tehát egy zokszót sem, ha itten-ottan anyakönyvi kivonatokat kérnek tőlünk az évszámok megjelölése nélkül. Nemes és szent hivatásunknak akaratlan elismerése ez. A legtöbb esetben csak ennyit jelent: Ki tudja, ha még a papom sem tudja!

Baráth Imre.

Hírek az egyházmegyékből

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

A makói belvárosi református énekkar országra szóló sikert aratott a győri dalosversenyen. Az aranyérmes csoportban, 22 dalárdával versenyezve, csoportgyőztes lett és megnyerte a királydíjas csoportban való versenyzésre jogosító „aranyérmel“. Az énekkar vezetője Czirják Zoltán belvárosi kántor.

A szegedi egyház presbitériuma folyó évi július 7-én tartott gyűlésén a következő határozatot hozta: „Egyházunk a felsőbb egyházi hatóságokhoz felterjesztéssel él a következő kérdésben: A magyar református egyház egyeteme keresse meg a m. kir. Kormányt annak érdekében, hogy az összes nem-felekezeti jellegű magyarországi egyesületek és mozgalmak szigorúan tartsák magukat felekezeti-mertességükhöz. A felekezeti béke megóvása és a kereszttyén nemzeti egység minél teljesebb munkálása érdekében alkalmi ténykedéseiknél, életmegtnyilvánulásaiknál kötelesek legyenek az összes kereszttyén egyházak szolgálatát, közreműködését igénybevenni, amennyiben általában az egyházi funkció szükségé felmerül s ne történhessék az meg, hogy csupán egy egyház szolgálatának igénybevétele következtében ünnepségeik, zászlóavatásuk egyoldalú felekezeti jelleget öltson. Egyházunk presbitériuma ugyanolyan értelemben kívánja tehát ezt a kérdést rendeztetni, amint az már rendezve van a katonaságnál.“

BIHARÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

Kérelem. A bojti református egyház clavult régi orgonáját megújítatni szeretné, anyagi ereje azonban oly csekély, hogy erre képtelen. Ezért anyaszentegyházunk lelkeszi és világi Órállóihoz fordul tiszteletteljes, imádságos kéréssel, kegyes és Istennek tetsző adományaikért, abban a biztos tudatban, hogy a Mindenható Isten a szegények és kicsinyek részére szánt ajándékát a Tehetősebbek, a gazdagabban Megáldottaknál helyezte le. Egyben kéri az egyház azokat, akikhez már kérészavukat eljuttatták, hogyha a kérést nem teljesíthetik, a levelet szíveskedjenek visszaküldeni, mert a csekklap pénzbe kerül. (Csekkszám: 4859.) „Bizony mondom nektek, amennyiben megcselekedtéték eggyel ez én legkisebb atyámfiái közül, én velem cselekedtéték meg“ (Mt. 25:40).

Dr. ifj. Molnár Vince szolgabíró-vármegyei aljegyzőt, a biharérmelléki egyházmegye világi jegyzőt, Molnár Vince esperes fiát, a Bihar vármegye főispánja az alispán előterjesztésére tb. főszolgabíróvá nevezte ki.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Bibliaköri jubileum Debrecenben. „Bányai néni Bibliaköre“, így emlegetik a kistemplomi egyházzész József kir. hg.-utca 35. szám alatt működő Bibliakörét. A Bibliakör szállásadója és fáradhatatlan összetartója valóban a sokak által jól ismert derék

református idős asszony: özv. Bányai Lajosné. Tíz évvel ezelőtt alakult meg mostani püspökünk munkássága nyomán. Azóta megszakítás nélkül, még nyári szünetet sem tartott s az egymásbanyiló két helyiség hétről-hétre megtelt egy komoly keresztyén közösség tagjaival. Az órákat mindig lelkipásztorok vezették, beszélgetésszerűen. Csendes, meghitt, templomos és minden szegénysége mellett csodálatosan áldozatrakész társaság volt ez. — Most a tizedik évfordulóra az alapító *Dr. Révész Imre* püspököt is meghívták, aki sok egyéb elfoglaltsága mellett tudott időt szakítani arra, hogy az őt oly nagy tisztelettel és szeretettel váró Bibliakörben a szokásos hétfői órán megjelenjék. Uray Sándor és Kovács József lelkipásztorok, a Bibliakör vezetői kísérték el a szép jubileumra a püspököt, ki a *Bírák* könyve VI. r. 11—24. v. alapján tartott mélyenszántó s a lelkeket erőteljesen megragadó bibliamagyarzatot.

A Debreceni Reformátusok Sajtószövetsége június 28-án tartotta alakuló közgyűlését. A gyűlés előadója, Kovács József lelkipásztor bejelentette, hogy a Sajtószövetségbe eddig 252 tag lépett be 2000 P adománnyal. A Szövetség szervezeti és működési szabályzata tervezetének elfogadása után megválasztották a tisztikart. Elnökké Uray Sándor, alelnökké Kiss József, igazgatóul Kovács József, felelős kiadóul Mezey Béla választották meg. A szerkesztőbizottság tagjaiul: Dr. Bodonhelyi József, Dr. Illyés Endre, Dr. Juhász Géza, Molnár János, Dr. Vekerdí Béla, a számvizsgálóbizottságba Bagdy Dániel, Baskey Ferenc, Futó András és Dr. Szeremley Béla küldettek ki. — A Sajtószövetség máris átvette a „Vasárnap” debreceni gyülekezeti lap szerkesztését és kiadását. E mellett komoly kezdeményezés történik olyan irányban, hogy egy debreceni *napilapot* átvegyenek s a Tiszántúl számára, mint kifejezetten református irányú ujságot adják azt ki.

HEVESNAGYKUNSÁGI EGYHÁZMEGYE.

A kunmadarasi református egyház, templomának nagyon is kívánatosá vált külső és belső tatarozási és renoválási munkálatait ez év május és június hónapjaiban végeztette el 7300 P költséggel. A tekintélyes összeget az egyház órállói és a Nőegylet s a Leányegylet buzgó tagjai gyűjtötték össze házanként való gyűjtéssel még a múlt év őszén. Bár az idő a gyűjtésnek nem éppen kedvezett — gyöngye termésű esztendő volt, a jöszággállományt vész tizedelte meg, mozgósítás tartotta feszültségben az idegeket — a gyülekezet tagjai megindító készséggel adtak szív szerint való jó ajándékot a szent célra; a vármegye fő- és alispánja 2000 P segély folyósításával növelték a gyülekezet áldozatkészségéből egybegyűlt összeget. A templom megújulásán belső örömmel örvendő gyülekezet lélek szerint való vágyakozással készülődött a megújított templomban való első istentiszteletre, melynek szent szolgálata végzésére főtiszteletű Püspök urat készült felkérni, az ő esetleges akadályoztatása esetére pedig az egyházmegye esperesét s készült, hogy örömműnnepen való részvételre meghívja a szomszédos gyülekezeteket s azok pásztorait. Istennek azonban tetszett másképpen rendelkezni. Komoly napokat hozott reánk, mire a megújítási munkálatok befeje-

ződtek. Így a gyülekezet magában örvendezett Isten előtt leboruló hálaadással. A július 7-én megtartott első istentiszteletre nem hívtak vendégeket. Kötelességének érzi a krónikás annak megemléstését is, hogy a templomrenoválás idejére az istentiszteletek tartására az Ipartestület vezetősége önként, szeretettel ajánlotta fel székházának nagytermét. A templom megkopott régi köntöse helyét újat öltözött magára, újuljon meg a lélek is és töltsse meg állandóan a templomot egyedüli reményének Istent valló buzgó nagy sereggel, hogy mint sok vizeknek zúgása s mint hatalmas mennydörgésnek szava zengjen-zúgjon a dicséretmondás Annak dicsőségére, Aki minden dicsőség az égen és a földön! (*kunsági.*)

Dr. Kuszka István ny. főispánt, a hevesnagy-kunsági egyházmegye gondnokát Kormányzó úr a felsőház tagjául élethossziglan kinevezte. Dr. Kuszka István eddig választott felsőházi tag volt.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Népfőiskola Szatmárban. *Gáborjáni Szabó Mihály* esperes alapos és körültekintő szervezkedést indított meg egy *Népfőiskola* felállítására érdekében. „Szózat és Tanulmány” című sokszorosított írásában idézi Ravasz László idevonatkozó gondolatát: „A természetes fejlődés az, hogy a magyar földművelő osztály legyen az ország döntő politikai tényezője. Milyen borzasztó dolog volna, ha ez az osztály tudatlanul, félrevezethetőleg, irigységgel és bosszúállással telítve kerülne be a magyar nemzet életének irányításába.” *Ezért* látja szükségesnek G. Szabó Mihály, hogy az *egyház* lépjen be elsőnek a Népfőiskolák szervezői sorába. A dán és finn példa lebeg szeme előtt: az agrárország igazi nagyságának *egyik* titka: a Népfőiskola. Világosan látja, hogy a mostani ú. n. iskolán kívüli népművelés *lényegében* egészen más, mint amit a Népfőiskola jelent. Ezért nem is helyettesítheti azt. Elgondolása az, hogy gyűjtés útján indítják meg iskolájukat. Mi nagy örömmel üdvözölhetjük ezt a bátor és minden tekintetben *teljesen korszerű* vállalkozást. Nem első eset, hogy az egyház hívta fel a figyelmet olyan dolgokra, amelyek a magyarság szempontjából mindenképpen helyesek, kívánatosak és hasznosak. Reméljük, hogy az anyagi alap összegyűjtése után a szatmáriaknak sikerül megtalálniuk Népfőiskolájuk számára a megfelelő *nevelőket* és a ma még sokak előtt meglehetősen problematikus *tanulmányi és nevelési rendet*. És reméljük azt is, hogy az így megindított iskola a maga emberi-földi céljai mellett alkalmas talaj lesz az anyaszentegyház legigazibb hivatásának gyakorlására: a Krisztus evangéliumának hirdetésére, *Krisztus magyarájainak* lelki kifermődésére is. (*sns.*)

I R O D A L O M

A „Fériképző Akadémia” előadásai, amelyek Kecskeméten, a Keresztyén Ifjúsági Egyesület rendezésében hangzóttak el, most könyv alakban is megjelentek. A szerelem, a házasságrakészülés, a házasság problémáit tárgyaló érdekes könyv, a tizennégy előadásán kívül Dr. Ravasz László, Muraközy Gyula, Dr. gróf Teleki László egy-egy, Kecskeméten elhangzott beszédét tartalmazza. Előadás-sorozatok rendezésében is nagy segítség lesz egyesületek számára. A könyv ára elővételben 2-50 P. (Megrendelhető a „Méliusz” könyvkereskedésben, Debrecen, Piac-utca.)

Csikesz Sándor egyetemi professzor emlékére adta ki a református vallásoktató-testület a legelső nyomtatásban megjelent református temetési beszédét, amelyet Csikesz Sándor fedezett fel. Írója Kállay Albert ungvári prédikátor, aki a beszédet 1599-ben mondta el Druget Homonnai István főispán sírjánál.

Protestáns Könyv. Az 1939. évi Országos Protestáns Napokról — Borbély László szerkesztésében — fenti cím alatt, csinos kiállítású, igen értékes emlékkönyv jelent meg. Dr. Tasnádi Nagy András előszavából idézzük e pár sort: „Ezek a napokon három millió magyar protestáns lelke nyilatkozott meg. És ezt a megnyilatkozást maradandó formában át kell adnunk a jövőnek is. Ezért a protestáns élet vezetőinek ajkáról elhangzott beszédek — amelyek irányt jelölnek és utat mutatnak — az ünnepi napokat rendező Országos Bethlen Gábor Szövetség íme bokrétaiba kötötte s testvéri szeretettel leteszi a magyar protestáns családok asztalára. . . Legyen ez a könyv világító szövétnék, legyen a szomjas és éhes lelkeknek üdítő tiszta forrás és áldott kenyér.” — A komoly értékű könyvet a legszívesebben ajánljuk. Megrendelhető a „Méliusz”-nál.

Középiskolás leányok konfirmációja és első úrvacsoravétele. Írta: *Dr. Illyés Endre.* Debrecen, 1940. 53 l. Megfelelő, őszinteséget biztosító előkészítés után 300 középiskolás leány mondja el legfrissebb benyomását a konfirmációról és első úrvacsoravételéről. Ez a vallomásanyag már önmagában is igen értékes az érdeklődők előtt; de a szerző még csoportosítja, sőt a legszükségesebb magyarázatokkal el is látja. Más körökből származó adatokkal való összehasonlítását későbbre ígéri. I. E. tanulmányának egyszerű átolvasása is sok tanulságot nyújt a vallás-oktatással foglalkozók számára; tudományos szempontból pedig, a benne felvetődő problémák beható analízisre serkentenek. Magyar katekétikánk oldaláról nézve értékes szellemi és erkölcsi tőkét jelent a szerző fáradozása. (sns.)

HALOTTAINK

Mészáros Ferenc biharkeresztési igazgató-tanító, preszbiter, életének 59 éves korában elhunyt. — A. B. F. R. A.

KÜLÖNFÉLÉK

„A debreceni logika” cím alatt a *Magyar Kultúra* július 5—20-i kettős sz.-ban lapunknak „A debreceni reverzális-ügy” c., június 1-i vezércikkét teszi szóvá egy Csintalan Pál nevű író. Ez alkalommal igazán „nomen est omen”, és mi ennek a csakugyan legkevésbé sem csinos kis írásnak sem a hangját, sem a tartalmát nem tartjuk alkalmasnak arra, hogy bővebben foglalkozunk vele. Mindössze kettőt tartunk érdemesnek megállapítani erről a csintalankodásról. Először azt, hogy a Bangha Béla halála óta, úgy vesszük észre, jelentékenyen leszállott a *Magyar Kultúra*-ban az írni-tudásnak az a színvonala, amely a megboldogultnak névvel vagy név nélkül megjelent legharciasabb írásait is elviselhetővé, sőt érdekesekké és élvezhetőkké tette. Másodszor meg azt, hogy ha a cikkíró nagyon szereti — saját bevallása szerint —

a debreceni peracet meg kolbászt, ellenben a debreceni logikát nem vállalja, hát ez egészen gusztus dolga. Mi, debreceniek, viszont inkább soha színét se lássuk ezután a peracnek meg a kolbásznak, mintsem a magunk logikáját valaha is a *manrézai* logikával kelljen felcserelnünk. Mert a Manrézában tanítanak és gyakorolnak olyan logikát, amely szerint *nem a reverzális-törvény van ártalmára a társadalmi és a felekezeti békének, hanem az, aki a reverzális-üzelmeket szövéteszi és a reverzális-törvény eltörléséért küzd.* Ilyenfajta logikát még csak a dicstelenül kimult kisantant és nyugati barátai hirdettek eddig, mondván, hogy: az az európai béke megháborítója, aki a trianoni határok revíziójáért küzd, nem pedig az, aki vérrelbottal fenn akarja tartani azokat a határokat. De ez a trianoni logika csak húsz esztendeig volt érvényben. Valószínű, hogy a manrézai sem lesz érvényben örökké.

Egyházkerületünk ezévi rendes közgyűlését november 27. (szerda) és 28. (csütörtök) napjaira tervezzük az esetben, ha Urunk Istenünk erre csendességet és békességet ad. Megelőzőleg a terv szerint november 11-én (hétfőn) délelőtt középiskolai tanügyi bizottságot, 11-én (hétfőn) délután missziói bizottságot, 12-én (kedden) délelőtt kollégiumi igazgatótanácsot, délután egyházkerületi pénzügyi bizottságot, 13-án (szerdán) délelőtt népiskolai tanügyi bizottságot, 26-án (kedden) délelőtt a közgyűlést megelőző egyházkerületi bírósági ülést, délután pedig esperes-gondnoki értekezletet tartunk.

Elnökség.

Egy kis reverzális-statisztika. Az *Evangelikus Élet* című országos hetilapból vesszük át egy hosszabb tanulmányból a következő, minket érintő, országos átlagot feltáró statisztikai adatokat. A születendő gyermekek vallására vonatkozó megegyezések az egyes egyházak javára a következő százalékarányban oszlanak meg. (A három számadat közül az első az 1932—37. évi átlagot, a második az 1938. évi, a harmadik az 1939. évi adalékot jelenti.) Evangelikusok százalékszámai: 40-4, 40-6, 39-6. Reformátusoké: 9-1, 8-0, 7-8. Róm. kath.: 48-7, 49-8, 51-5. Látható, hogy a mi nyereségünk

Az Országos Református Lelkészegyesület és az Országos Preszbiteri Szövetség szokásos évi konferenciáját, közgyűlését, illetve nagygyűlését augusztus hó 21—26. napjain tartja Komárom városában. Érkezés augusztus 21-én, ORLE-konferencia 22—23. napokon (ugyanekkor lelkésznek konferenciája, ORJÓ-közgyűlés, vallásoktató-lelkészek és segédlelkészek konferenciája is), 24-én délelőtt ORLE-közgyűlés, 25-én délelőtt ORPSZ-nagygyűlés, délután kálvineumi műsoros délután. E híradással kapcsolatban közöljük a konferencia rendezőségének alábbi felhívását:

„Az Országos Református Lelkészegyesület komáromi konferenciájának és közgyűlésének, valamint az Országos Református Preszbiteri Szövetség nagygyűlésének tájékoztatóját és programtervezetét a „Lelkészegyesület” legutóbbi (27.) számában közzétettük. Ugyanakkor a jelentkezési és más díjak beküldéséhez csekklapokat is mellékelünk. Az ORLE vezetősége hiszi és reméli, hogy a komáromi ORLE-konferencia, közgyűlés és ORPSZ-nagygyűlés zavartalanul meg tartható lesz. Épp ezért ismétten szeretettel kérünk mindenkit, hogy a rendezés munkálatainak megkönnyítése céljából a komáromi ORLE Gyűlési Irodánál jelentkezését minél előbb ejtse meg. A „Lelkészegyesület” legközelebbi számában fogjuk közzétenni az ORLE-konferencia és közgyűlés végleges tárgysorozatát, valamint az ORPSZ-nagygyűlés programját.”

Egyetem tanári kinevezés. Dr. Csilléry Andrást a Kormányzó a debreceni Tudományegyetem orvosi karcához professzorrá nevezte ki. Dr. Csilléry András mögött húszéves, igen tiszteletreméltó közéleti múlt áll. Aktív politikus volt s a budapesti városházán a keresztény párt vezére. Ez a párt többségében róm. kath. vallású egyénből állott, s íme, az elnöki tisztelet egy református férfitől kitünő ráteremtéssel töltötte be két évtizeden át. Örömmel üdvözljük az új debreceni professzort.

a legminimálisabb; sokkal jobb az evangélikus egyháze — bár az is csökkenő irányú. A róm. kath. egyház pedig diadalmasan halad előre. Sapienti sat...

A debreceni református egyház missziói bizottsága nagyszabású leánykonferenciát tervezett augusztus 9—18. között Debrecenben, a Nagyerdőn, a Diakonisszaintézetben. A konferenciát megtartják; de a változott körülmények között szűkebb keretek közt; az országosnak tervezett konferenciára ugyanis vidékről kevesen jelentkeztek, inkább csak Debrecen szomszédságából. Így a konferencia szállása a nyilastelepi gyülekezeti házban lesz; jelentkezést az ottani lelkipásztor: Mezey Béla szívesen fogad.

Milyen lesz a református lelkészképzés? Egyetemes Konventünk tavaszi gyűlésén a református lelkészképzés ügyében fontos határozatot hozott. Felemelte a lelkészképzés idejét négy esztendőről öt esztendőre. A leendő lelképásztorokat a teológiai tanári testület már a középiskolában szemlétartja. Előadást tart a lelképásztori hivatásról református középiskolákban. A lelképásztornak jelentkező ifjakat a teológiai tanári testület bemutatkozásra hívja meg. Igyekszik a jelentkezők lelkületét, szellemi készségeit megismerni. Az első év végén a tanári testület pásztori munkával meggyőződik arról, hogy milyen lelképásztori lelkület van a hallgatókban és csak azokat veszi fel a második évre, akikben az elhívásnak a nyomait felismerik. A túlterhelt órarendet leszállította, heti 26 óra van, de egy napnak szabadnak kell lenni önkéntes foglalkozás, gyülekezeti munka céljaira. A teológiai hallgatóknak munkálkodni kell a hallgatók közösségében, a főiskola székhelyén levő gyülekezetekben. A hallgatók arányos számbeli megosztásban a tanárok lelki vezetése alatt állanak. Ez a reform a lelkészképzésünkben éppen olyan időben érkezett, amikor a lelképásztorok új feladatok előtt, nagy missziói kötelességek felé indulnak. Hisszük, hogy az új szabályzat lélekkel kitöltve jelentős lépés lesz egyházunk belső megújulása felé.

Kiírták a pályázatot a Budapestben építendő közös protestáns honvédségi templomra. E célra a főváros telket adott Budán, a Fő-, Vitéz- és Gyorskocsi-utcák által határolt téren. (Jól eldugott hely.) Protestáns vallású tervezők pályázhatnak, a takarékoság és egyszerűség szem előtt tartásával, de művészileg értékes tervekkel.

D. Dr. Révész Imre püspök június hó 22—23. napjain Baranyában tett egyházlátogatása során meglátogatta a debreceni kollégiumi ifjúság által odatelepitett családokat is.

Hatvan arra érdemes sokgyermekes családot telepítettek át Hajdúböszörményből a mosonmegyei Rónafőre, a földművelésügyi minisztérium határozata szerint. Az áttelepítendő családok közül ötven gazda-, tíz pedig munkáscsalád lesz.

A debreceni Tisza István Tudományegyetem jövőévi rektora Dr. Mitrovics Gyula, a teológiai kar dékánja Dr. Kállay Kálmán professzorok. Szeretettel üdvözljük.

A makói Baross Szövetség a vasárnapi munkaszünetnek teljes mértékű bevezetéséről tartott gyűlést. Minden felszólaló erélyesen követelte a vasárnapi munkaszünet megvalósítását, ezzel kapcsolatban a vasárnapi piac eltörlését. A komoly megmozdulást örömmel üdvözljük.

Idők jele. Az újpesti reformátusok *Egyházi Értesítőjéből* vesszük át a következő megszívlelendő sorokat: „Sajnálattal állapítjuk meg, hogy az 1939. IV. tc. életbelépte előtt tömegesen megkeresztelkedő atyafiak közül néhányan már elfelejtették, hogy mire tettek fogadalmat és rendszeresen távol maradnak istentiszteleteinkről is. Figyelmeztetünk mindenkit, aki zsidó vallását elhagyva, református keresztyén egyháztagjaink sorába felvételre magát, éljen keresztyénekhez illő életet, vegyen részt istentiszteleteinken és mutasson érdeklődést anyaszentegyházunk ügyei iránt. Ha pedig nem tud beleilleszkedni a keresztyén légkörbe, legyen bátorsága visszatérni ősei vallására, de ne maradjon semmiesetre sem közönyös vallási szempontból. Nekünk százzsázalékos, hitvalló reformátusokra van szükségünk.”

Vasárnapi iskolai vezetők nyári konferenciája augusztus 3—8-ig lesz Tahiban. Résztvehet mindenki, aki a vasárnapi iskolai munkák iránt érdeklődik, vagy azokban részt is vett. Jelentkezési díj 2 P. Ellátási díj, napi háromszori étkezéssel 2-50 P. Jelentkezni lehet július 20-ig Ecsedy Aladár református lelképásztornál Tahitófaluban. A jelentkezéskor erre a címre beküldendő 2 P jelentkezési díj.

„KALOT.” Nem bűvös szó ez, hanem a magyarországi róm. kath. földműves, vagy amint ők nevezik, „agrár” ifjú-

sági mozgalom elnevezése. Országszerte hatalmas erővel fogtak hozzá az utóbbi években a földműves róm. kath. ifjúság megszervezéséhez a KIE-hez hasonló alakulatokban. Gazdasági és szociális irányban különösen nagyarányú akciókat kezdeményeznek a falvakban. Iparos és gyári munkás ifjúságuk számára az EMSZO-szervezetet hozták létre. Mindenik intézményt az Actio Catholica, helyesebben a jezsuiták tartják kezükben.

Központi Egyetemhez közel. özvegy úrinőnél ellátást kaphat 1—2 nőtheologus, vagy bölcsész. Cím: Komlóssy-út 64.

„Jó nekünk itt lennünk...” Két püspök és 25 lelképásztor mondotta el ezt a missziói előadók csendes napjain, amikor a mult hó 14-15-én az Úr Jézus Krisztus lábainál letelepedtünk a Bükk-hegységben, gyönyörű kilátással eltöltő Görömböly-Tapolca egyik kies fekvésű magaslatán lévő leányüdülőben. A csendes napokat Dr. Enyedy Andor konventi missziói előadó vezette. A megnyitóban Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi missziói előadó Róm. 1: 17/b) s több bibliai versből kiindulva fejtegette az ember hitből fakadó tulajdonságait. „Az igaz ember hitből él!” Személyes bizonyosságtelemek hangzottak el a hitről. Majd az Apostoli hitvallás és a Heidelbergi Káté alapján személyes hitünkről és arról számoltunk be, hogy mire indított és mire segített a hitem. Május 15-én Kiss József missziói előadó Filippi 4: 4. v. alapján vezette be a nap megbeszéléseit. Sorra vettük, hogy mit kellene tennünk a hitélet elmélyítése tekintetében, a gyermekek, az ifjak, a felnőttek között, a sajtóban stb. Vallásoktatásunkat és nevelésünket, vallástani kézikönyveinket sok tekintetben hiányoltuk. Igen jól esett hallanunk, Főtiszteletű Dr. Vásárhelyi János püspök úrtól, hogy Erdélyben is hasonló problémákkal találkozunk, de ők már megelőzték bennünket. Dr. Imre Sándor theol. professzor ugyanis kezébe vette ezt a kérdést és most egy olyan tervezeten munkálkodik, amely az I. elemi osztálytól kezdve fel egészen a VIII. gimnáziumig egységes alapelvek szerint s teljesen összhangba, a mai követelményeknek megfelelő legyen. Milyen jó volna nálunk is hasonlóra gondolnunk! Sok gazdag áldás és sok erő forrása volt számunkra e két nap. Azzal a gondolattal mentünk széjjel: jó volt nekünk itt lennünk az Úr Jézus közeliségében! *Vitéz Úry Ferenc* (Konyár).

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3387—1940. szám.

KÖRLEVÉL

a magánvizsgálatok ügyében.

Értesitem kebelbeli gimnáziumaink és leánygimnáziumaink igazgatóságait arról, hogy az Egyetemes Konvent 333—1940. sz. határozata középiskolai tanulmányait előrehaladottabb korban kezdő, vagy többévi megszakítás után folytató olyan tanulóakra vonatkozik, akik két osztály tananyagából egyidőben, vagy ugyanazon tanévben belül magánvizsgálatot kívánnak tenni.

Az 1934. XI. tc. 35. § 2. bekezdése értelmében az ilyen tanulóknak csak a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr adhat magánvizsgálati engedélyt.

Debrecen, 1940 július 18.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3402—1940.

KÖRLEVÉL

a közép- és középfokú iskolák tekintetes igazgatóságaihoz, a hadiárvák és hadigymoltaknak az egyházi támogatás alatt álló iskolákban tandíjkezdésükben részesítése tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 169,579—1940. V. ü. o. sz. a. kelt leiratában közli, hogy a közép- és középfokú iskolák Rendtartásai nem tesznek említést az 1933. VII. tc. 28. §-ban a hadiárvákban és hadi-

gyámoltaknak biztosított tandíj- és egyéb díjfizetési kedvezményéről. Ezt egyes iskolák igazgatói tévesen úgy értelmezték, mintha a törvényben biztosított kedvezmény ezzel megszűnt volna.

Utásítom az egyházi főhatóságom alá tartozó összes közép- és középfokú iskolák igazgatóit, hogy a hivatkozott törvény rendelkezésének megfelelően az általános „jó” tanulmányi eredményt elért hadiárvékat és hadigyámoltakat az illető iskolára nézve megállapított tandíjmentességi kereten belül teljes tandíjmentesség és az összes mellékdíjak alóli mentességben részesítsék.

Debrecen, 1940 július 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3426—1940. szám.

KÖRLEVÉL

fejlődési törzslap rendszeresítése tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 61.921—1940. V/2. számú leiratát közép- és középfokú iskoláink igazgatóságaival tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából szószertint másolatban közlöm.

„A főhivatású iskolaorvosok működését szabályozó 136.440—1939. IX. sz. rendeletem 2. § 13. bekezdésében körülírt egészségügyi vizsgálatok eredményeinek nyilvántartására Fejlődési törzslapot rendszeresíték. A törzslap a tanuló személyi adatait és az orvosi vizsgálatok eredményeit tartalmazza. Az egyes rovatok azonosak a m. kir. honvédelmi Miniszter úrtól a leventék részére rendszeresített törzslap rovataival. A tanuló egységes megítélése szempontjából nagy súlyt vetek arra, hogy a leventesorozás alkalmával a középiskolák és középfokú iskolák tanulóifjúságára vonatkozó iskolai adatok a sorozóbizottságnak és általában a leventeparancsnokoknak rendelkezésére álljanak, elrendelem, hogy a leventesorozásra álló tanulókról kiállított fejlődési törzslap egy-egy példányát az iskola igazgatója a sorozóbizottsághoz eljuttassa. A törzslapnak az orvosi vizsgálatokra vonatkozó adatait a tanuló 10, 12, 14 és 16 éves korában, valamint a személyi adatokat az iskolaorvos vezeti rá a törzslapra. Az egyes rovatok kitérésére nézve az idecsatolt útmutatásban foglaltak irányadók.

A főhivatású iskolaorvosok működésével kapcsolatban még a következő nyomtatványokat rendszeresítem: Összesítő jelentés, Munkanapló, Szakorvosi vizsgálatra vonatkozó megkeresés. (Valamennyi nyomtatvány kapható az Egyetemi Nyomdában.)

Az összesítő jelentés az egyes tanulók fejlődési törzslapjának adatai alapján az egyes osztályokról külön-külön, és ezenfelül az egész iskoláról állítja ki az iskolaorvos. Az iskola egészségügyi viszonyait e jelentések tekintetbevételével kell az Évkönyvben ismertetni. Az egész iskoláról szóló összesítő jelentés egy példányát évenként fel kell Meltóságodhoz terjeszteni. Meltóságod iskolaegészségügyi szakelőadója a beérkező jelentéseket feldolgozza és az esetleg szükségessé váló intézkedésekre nézve Meltóságodnak javaslatot tesz. Meltóságod ezek alapján az illetékes szervekkel közvetlenül lép érintkezésbe és a tankerületbe tartozó iskolák egészségügyi állapotáról minden iskolaév végén hozzám összefoglaló jelentést tesz.

A munkanapló az iskolaorvos elfoglaltságának feltüntetésére szolgál és ezért mindennemű hivatalos ténykedést (egészségtanóra, orvosi vizsgálat, szülők fogadása, szülői értekezlet, részvétel a leventesorozáson, tanácsadás stb.) fel kell tüntetni. A munkanaplót napról-napra az iskolaorvos vezeti és hetenként az igazgatónak bemutatja. Meltóságod iskolaegészségügyi szakelőadója a munkanaplókat félévenként megvizsgálja.

A tanulók szakorvosi vizsgálatára vonatkozó megkeresést az iskolaorvos tölti ki és az igazgató aláírásával a tanuló személyesen viszi el a kijelölt egészségvizsgáló intézetbe.

Budapest, 1940. évi június hó 28-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Kósa Kálmán sk.,
miniszteri osztályfőnök.

Debrecen, 1940 július 22.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
3466—1940. szám.

KÖRLEVÉL

valamennyi Esperes úrhoz, továbbá az alanti ügyben érdekelt egyházközösségek lelképásztoraikhoz, presbitériumaihoz, vallásoktató lelkészeikhez és vallásoktató-segédlelkészeikhez.

Megfelelő intézkedés, illetve alkalmazkodás végett emlékeztetbe idézem az Egyetemes Konvent 1937 május 4-i ülésének 279. számú határozatából a következő rendelkezéseket:

4. a) az ezután alkalmazandó vallásmentő segédlelkészek, ha közép- és középfokú iskolában tanítanak, kötelesek alkalmaztatásuk keltétől fogva 2 (kettő) éven belül vallásmentő oklevelet szerezni;

4. b) olyan vallásmentő-lelkészi díjleveles állásra, melynek teendői közé közép- és középfokú iskolai vallásoktatás is tartozik, csak vallásmentő oklevéllel bíró lelkész választható;

4. c) vallásmentő oklevél hiányában közép- és középfokú iskolánál vallásoktatásra csupán ideiglenes óraadó minőségben alkalmazható a segédlelkész.

Ezzel kapcsolatban az összes érdekelt figyelmét felhívom arra, hogy az országos vallásmentő bizottság Debrecenben még csak a jelen és a következő 1941. év folyamán fog működni. A tiszántúli egyházkerületbe kebelzett érdekelték saját érdekében cselekszenek, ha a vallásmentő képesítést ez idő alatt igyekeznek megszerezni.

Debrecen, 1940 július 19.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3486—1940. szám.

KÖRLEVÉL

az osztálykönyvek és tanmeneti ürlapok használatáról.

Felhívom kebelbeli gimnáziumaink és leánygimnáziumaink igazgatóságait, hogy az egyöntetűség, áttekinthetőség, rendszeresség, továbbá a felügyelet és ellenőrzés szempontjából való könnyebb tájékozódás végett Debrecen szab. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata által készített és forgalomba hozott osztálykönyveket és tanmenetürlapokat használják a vezetésük alatt álló iskolák. Ha pedig önmaguk állítatják elő a nyomtatványokat, akkor is beosztásban pontosan kövessék Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata kiadványait.

Debrecen, 1940 július 22.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetések

A debreceni református Kollégium Igazgatótanása pályázatot hirdet egy elhalálozás folytán megüresedett liceumi és tanítóképzőintézeti ének- és zenetanári állásra. Az állás rendes, esetleg helyettes tanárral nyer betöltést. A javadalmazás nem állami tanárok illetményével azonos, vagyis a fizetési osztálynak és lakáspénznek megállapítása és folyósítása a státusba való besorolástól függ. Pályázhatnak református vallású, ének- és zeneszakos tanítóképzőintézeti képesítésű tanárok. A pályázathoz a származási igazolást és a katonai szolgálatról szóló iratokat is csatolni kell. Kellően felszerelt pályázati kérvények a Kollégium Igazgatótanásához címezve a Tanítóképzőintézet igazgatóságához nyújthatók be (Debrecen, Kollégium). Pályázati határidő 1940 augusztus 25.

A hajdúnánási református gimnázium fenntartótestülete pályázatot hirdet *felügyelőtanári állásra* az Internátusban. Pályázhatnak *latin-német* vagy *latin-magyar* szakos református vallású tanárok, esetleg gyakorló évüket letöltött szakvizsgás tanárjelöltek is. A javadalom teljes ellátással együtt kb. helyettes tanári fizetéssel egyenlő. A megbízatás az iskolai évre szól. A pályázatok augusztus 15-ig Gimnáziumi Igazgatói Hivatal, Hajdúnánás címre küldendők.

A hajdúnánási református gimnázium fenntartótestülete pályázatot hirdet a bejáró leánytanulók felügyeletére egy *felügyelő-tanárnői állásra*. Pályázhatnak református tanárnők. Tornatanárnők előnyben részesülnek. Zongoratanításhoz értők jó mellékkeresetre tehetnek szert. Elfoglaltság: 8—1 égi felügyelni a lányokra az intézetben s ezalatt a kézimunkát tanítani, valamint a lányok testnevelési óráit vezetni. Javadalma kb. helyettes tanári fizetésnek meg-

felelő. Megbízata az iskolai évre szól. A pályázatok augusztus 15-ig Gimnáziumi Igazgatói Hivatal, Hajdúnánás címre küldendők.

Kisújszállás református Horthy-gimnáziumának igazgatótanácsa pályázatot hirdet *internátusi felügyelő-tanári* állásra. Bármilyen szakos tanárjelöltek pályázhatnak. Javadalom teljes ellátás és havi negyven pengő. Pályázatok augusztus 25-ig a gimnázium igazgatóságához küldendők.

Abádszalók-abádi református egyház pályázatot hirdet: 1. a IV. sz. tanítói állásra. Pályázhatnak felsőbb hatósági rendeleteknek megfelelő okmányú férfitanerök. Javadalom és kötelesség törvényszerű. Pályázati határidő augusztus 21. Állás szeptember 1-én foglalandó el. — 2. két ideiglenes helyettesi állásra, a III. sz. állásra csak férfi-, az V. sz. állásra nőtanerök is pályázhatnak. Szolgálatuk a tényleges katonai szolgálatra behívott tanerök leszereléséig tart. Pályázati határidő augusztus 21. Fizetés és kötelesség törvényszerű. Állás szeptember 1-én foglalandó el.

Balsa református egyháza 21 napos határidővel pályázatot hirdet halálózással megüresedett *kántortanítói* állásra. Javadalma 32 értékegységet képviselő természetbeni járandóságból, megfelelő államsegélyből áll. Stóla és lakás. Kötelesség törvény szerinti. Állás szeptember elsején elfoglalandó. Kántorpróba önköltségen. Lelkészi Hivatal, Balsa.

A bótrágyi református egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Javadalom: 1. Lakás és melléképületek. 2. 21 kat. hold 164 □-öl szántóföld, melynek minden adóját az egyház fizeti. 3. Készpénz 210 pengő. Stóla (temetési) és a törvényes államsegély, amely rendezés alatt áll. Kötelesség: kántori és tanítói teendők törvény és szabályrendeletek szerint való végzése. Pályázati határidő 21 nap. Kántori próba kötelező. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Válaszbélyeggel és szabályszerű okmányokkal felszerelt pályázati kérvények Református Lelkészi Hivatal, Bótrágy (Bereg megye) címre küldendők.

A garbolci református egyház az eltávozás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra a lap megjelenésétől számított 21 napi határidővel pályázatot hirdet. Fizetés egyháztól 29 értékegység s államsegély. Kötelesség törvény szerinti. Szabályszerűen felszerelt kérvények válszbélyeggel ellátva Református Lelkészi Hivatal, Garbolc, u. p. Zajta, Szatmár m. címre küldendők.

Hajdúnánás református egyház iskolaszéke pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett XVI. számú *tanítónői* állásra. Helyi javadalom a kezdő fizetés 30 %-a és a törvényszerű lakáspénz. A többi államsegély. Kötelessége: prezbitérium által reábizott osztály vagy osztályok vezetése, továbbá a belmissziói munkában való részvétel. Választás a fennálló VMK-rendeletek alapján. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Megválasztott állását 1940 szeptember 1-én köteles elfoglalni. Okmányokkal felszerelt kérvények a fenti Iskolaszék címére válszbélyeggel küldendők.

Kenderes református egyházközségének iskolaszéke pályázatot hirdet az érvényben levő miniszteri rendeletek alapján az állami tanítóvá történt kinevezés folytán szeptember 1-én megüresedő II. számú *férfitanítói* állásra. Pályázati határidő a Néptanítók Lapjában történt megjelenéstől számított 3 hét. Az állás betöltése az egyházi hatóság megerősítése és a VKM jóváhagyása után válik jogerőssé. Javadalom: 5 értékegység, politikai községtől biztosított deputátum-segély (jelenleg évi 156-12 P); törvényszerű államsegély, 213 négyszögöl szántóföld, mint kertilletmény; lakás vagy törvényes lakbér. Kötelessége az iskolaszék által reábizott osztály vagy osztályok tanítása, lelkész és kántor akadályoztatása esetén helyettesítésük, belmissziói munkában segédkezés, esetleg énekkar vezetése. A Szolgálati Pragmatika 136. §-ában felsorolt okmányokkal felszerelt kérvények Kenderesi Református Egyházközség Iskolaszéke címére küldendők.

A kunmadarasi református egyház pályázatot hirdet egy nyugdíjazás folytán megüresedett *tanítónői* állásra. Javadalom törvényszerű. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztály vagy osztályok vezetése, egyháztársadalmi, belmissziói munkában részvétel. Pályázati határidő a pályázati hirdetésménynek a Néptanítók Lapjában közzétételétől számított 21 nap. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérelmek válszbélyeges borítékkal Református Lelkészi Hivatal, Kunmadaras címre küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Választás vallás- és közoktatásügyi Miniszter

úr jóváhagyásával válik jogerőssé. A jóváhagyás elmaradása esetén a megválasztott az egyház ellen kártérítési igényt nem támaszthat. Prezbitérium.

Kokad református egyháza pályázatot hirdet nyugdíjazással megüresedett *kántortanítói* állásra. Határidő: megjelenéstől számított 21 nap. Javadalom: készpénz 92-80 P. Szép lakás melléképületekkel, házikert gyümölcsfákkal. 12 magyar hold kitűnő szántóföld hasznélvezete, adóját egyház fizeti. 34 mázsa 40 kg. tiszta rozs. 4 öl, azaz 16 m³ kemény, hasáb tűzifa beszállítva, vagy az ára. Stóla. Államsegély. Helyi javadalom 46 értékegység. — Kötelesség: kijelölt osztályok tanítása. Vasárnapi iskola vezetése, belmissziói munkák végzése kötelesség. Énekkar szervezése és vezetése elengedhetetlen, tehát kántori oklevél is csatolandó. Szükség esetén lelkész helyettesítése és prezbitérii jegyzőség. Ének- és orgonapróba önköltségen augusztus 24-én délelőtt 1/211 órakor a templomban. Korteskedés kizáró ok. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Felszerelt kérvények válszbélyeggel Református Lelkészi Hivatal címére Kokad (Bihar vm.) küldendők. Vasútállomás Nagyléta-Vértes.

A körösladányi református egyház iskolaszéke és prezbitériuma pályázatot hirdet a halálózás folytán megüresedett IV. számú rendes *tanítói* állásra. Javadalom: lakás természetben, 3 szoba, konyha, melléképületek. 9 q 20 kg. búza, 7 q 40 kg. árpa természetben az egyház magtárából. Szántóföld 32/300/1600 □-öl hasznélvezete, tanyaépülettel. A föld adóját az egyház fizeti. Kötelesség: iskolaszék által reábizott osztály, vagy osztályok vezetése. Ha férfitanító választatik meg, kötelessége társaival felváltva a kántori teendőket is ellátni sorrend szerint. A belmissziói munkákban való segédkezés. Egyházi énekkar-szervezés. Ifjúsági egyesület vezetése. Ha tanítónő választatik, a belmissziói munkában való segédkezés, leányegyesület vezetése, nő ikézmunka tanítása más osztályban is. Az igazgatói irodában segédkezés, az irodai munkákban. Ha helyben működő tanító választatik meg, annak a helyére is VI. számú állásra lehet pályázni. Annak a díjlevele: lakás természetben 3 szoba, konyha, kamara és melléképületek. Kert 500 □-öles, 27 q 60 kg. búza, 7 q 40 kg. árpa az egyház magtárából, 16 kat. hold 926 □-öl szántóföld. Kötelesség: mint fentebbi. A pályázók kötelesek feltüntetni, hogy melyik állásra pályáznak. Mindkét állás államsegélyes. Értékegység a IV. számúnál 59, a VI. számúnál 58. Aki a IV. számú állásra lesz megválasztva, az minden évben köteles 4 q búzát fizetni az egyház magtárába tanyahasználati díjül. A pályázatok az előirt okmányokkal, összes szolgálati bizonyítványokkal július 22-ig adhatók be Református Lelkészi Hivatal címre, válszbélyeggel ellátva. A pályázók közül azok, akik előzőleg a Felvidéken szolgáltak, igazolásukról bizonyítványt kötelesek felmutatni, mert e nélkül a választásban nem vehetnek részt. A választás a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr jóváhagyásától feltételezetten történik.

Magosligeti református egyházközsége iskolaszéke pályázatot hirdet *kántortanítói* állásra. Javadalma 31 értékegység, a többi államsegély. Kötelessége törvény szerinti. Pályázati határidő 21 nap. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Református Iskolaszék, Magosliget. Up. Tiszabecs.

A nagyvarsányi (p. Gyüre) református iskolaszék háromheti határidővel pályázatot hirdet egy *tanítónői* állásra. Fizetése: 10%-os helyi hozzájárulás és államsegély. Kötelessége törvény és szabályrendeletek szerinti. Állás azonnal elfoglalandó. Református Iskolaszék.

Nádudvari református egyház pályázatot hirdet nyugdíjazástól feltételezetten megüresedő *tanítónői* állásra. Fizetés teljesen illetményhivatal útján. Lakáspénz törvényszerű. Kötelessége a szokásos mellett a leánycserkészcsapat vezetése és továbbfejlesztése, leánykört munkában segédkezés, általában minden belmissziói munkában részvétel. Pályázati határidő 21 nap. Korteskedés a pályázathoz kizáró ok. Pályázat válszbélyeggel felszerelve Lelkészi Hivatalhoz küldendő.

A nemesborzovai református leányegyház pályázatot hirdet előkönyörgő *kántortanítói* állásra. Fizetés: díjlevelel szerint és államsegély. Megválasztott tanító ez évben földhaszonra nem számíthat. Kötelessége: kevés létszámú osztalton iskolában tanítás, a hat úrvacsoraosztás kivételével istentisztelet végzése, vallásos és népművelési összejöveteleken segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázat, illetve választás a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr állásbetöltését engedélyező határozatától van függővé téve,

ami szinte bizonyosra vehető. Kellően felszerelt, választékosan ellátott kérvények Református Lelkészi Hivatal, Mánd (Szatmár vm.) küldendők.

Nyíregyháza református egyházközsége pályázatot hirdet nyugdíjazástól feltételezetten megüresedő államsegélyes *férfitanítói* állásra. Határidő: augusztus 21. Református Lelkészi Hivatal.

Nyírpazonyi református egyháza pályázatot hirdet *kántortanítói* állásra. Helyi javadalom: 34 értékegység. Lakás természetben. Kötelesség: I—VI. osztály vezetése, belmissziói munkákban segédkezés, preszbiteri jegyzőség, énekkarvezetés. Szabályszerűen felszerelt kérvények református lelkési hivatalhoz küldendők. Határidő a megjelenéstől számított 21 nap.

A **nyírpazonyi** református egyház pályázatot hirdet *kántortanítói* állásra. Fizetés: lakás, 36 kat. hold föld és 50-32 P készpénz helyi járulék 48 értékegységben számítva, továbbá államsegély. Kötelessége a rábizott osztályok, a III—VI., esetleg a VII. osztály tanítása, ismétlősök oktatása. Kántori szolgálat, egyházi, ifjúsági egyesületi, leányegyleti énekkar vezetése, lelkész helyettesítése, a belmissziói munkákban segédkezés. Szabályszerűen felszerelt kérvény a Lelkészi Hivatalhoz küldendő. Egészségi, családi állapot, katonai szolgálat kitöltése, továbbá, hogy nem esik az 1939. IV. tc. tiltó rendelkezése alá, igazolandó. Személyes megjelenés saját költségén az augusztus 25-én tartandó próbaéneklésre kötelező. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől 21 nap. Állás a miniszteri jóváhagyás után elfoglalandó.

Az **őcsödi** református egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett körösöntúli *tanyai tanítói* állására. Javadalom: természetbeni lakás, 70%-os helyi hozzájárulás, államsegély. Kötelessége a mindennapi iskola I—VI. vegyes osztályának, továbbá a gazdasági iskola I—III. vegyes osztályának tanítása, valamint mindennemű egyházépítő munkában való részvétel. Pályázatok augusztus 21-ig adhatók be az Őcsödi Református Lelkészi Hivatalhoz (Békés megye). Az állás a Miniszter úr engedélyének elnyerésétől feltételezetten fog betöltetni. Az állás szeptember 1-ével elfoglalandó.

Szamoszeg református egyházközsége pályázatot hirdet nyugdíjazással megüresedett *nőtanítói* (IV.) állására 21 napi határidővel. Fizetés: törvényes lakbér, vagy lakás, 50% helyi hozzájárulás és államsegély. Értékegység 4. Kötelessége: egyházi törvényeink és díjlevele szerint. Választékosan ellátott kérvények Lelkészi Hivatal, Szamoszeg címre küldendők.

A **tarpai** református egyház pályázatot hirdet egyik *kántortanítói* állására. A pályázat határideje augusztus 21. Választás és bemutatkozó szolgálat augusztus 25. Az állást szeptember elsején el kell foglalni. Fizetés: 42 mázsa 50 kiló termény az egyház magtárából. (Fele búza, fele kétszemes.) Hat ól kemény tűzifa a község erdejéből beszállítva. Két szekér szna. Egy legelőjog. Tisztességes lakás természetben. Megfelelő államsegély és stóla. Kötelesség a kijelölt osztályok tanítása. Minden második héten kántori szolgálat. Énekkarvezetés. Belmissziói munka. Általában minden tanítói, kántori és egyházépítő belmissziói munka végzése. A kérvényeket Dr. Pinkóczy Gusztáv iskolaszéki elnök, Tarpa címére kell küldeni.

A **tiszakürti** református egyház nyugdíjazással megüresített *kántortanítói* állásra pályázatot hirdet. Helyi javadalom 40 értékegységben, lakással. Kötelesség törvény szerint. Csakis kántori oklevéllel bíró tanítók pályázhatnak. Kántorpróba szeptember 1-én délelőtt 10 órakor önköltségen. Pályázati határidő augusztus 25-én telik le. Választás miniszteri jóváhagyással válik jogerőssé. Református Lelkészi Hivatal, Tiszakürt, Szolnok megye.

A **vámospécsi** református egyház pályázatot hirdet az alábbi *tanítói* állásokra: I. számú férfitanítói állásra, mely eltávozás folytán üresedett meg. Fizetése az egyházközségtől évi 730-80 pengő készpénz és törvényszerű lakbér. Politikai községtől évi 403-20 pengő készpénz. Szükség szerint államsegély. — VI. számú orgonista-kántortanítói állásra, mely eltávozás folytán üresedett meg. Fizetése az egyházközségtől 40% helyi készpénzjavadalom és törvényszerű lakbér. Szükség szerint államsegély. A református énekkar vezetésért karnagy tiszteletdíj és stóla. — X. számú férfitanítói állásra, mely eltávozás folytán üresedett meg. Fizetése a politikai községtől 40%-os helyi készpénzjavadalom. Törvényszerű lakbér. Szükség szerint államsegély. Mindhárom állásnál az orgonálni tudó és kántori oklevéllel rendelkező

tanítók előnyben részesülnek. A kántori állásra pályázók kötelesek augusztus 25-én kántori próbán saját költségükön megjelenni. Kötelességük a kijelölt osztály vagy osztályok tanítása. A kántor helyettesítése. Belmissziói munkában való segédkezés. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Az állások a VKM jóváhagyásától feltételezetten lesznek betöltve. Ha az orgonista-kántortanítói állásra helybeli választatnék meg, akkor annak IV. számú tanítói állása azonnal betöltetik. Fizetése politikai községtől 40% helyi készpénzjavadalom. Természetbeni lakás. Szükség szerű államsegély. A megválasztott tanítók kötelesek családjukkal együtt Vámospércsen lakni. A szabályszerűen felszerelt kérvények Református Lelkészi Hivatal, Vámospércs címre küldendők.

Nyári menetrend.

Érvényes 1940 május 19-től 1940 október 5-ig.

A vonat		Hová?	A vonat		Honnan?
neme	Debre- cemből indul		neme	Debre- cembe érkezik	
sz./gy.	1.50	Budapest keleti	m.	1.20	Ungvár
sz.	4.45	Nyírábrány	sz.	4.26	Budapest nyugati
..	4.50	Nyháza—Ungvár	..	6.46	Tiszafüred
m.	4.54	Füzesabony	..	6.56	Tiszalök
sz.	5.23	Tiszalök	..	7.00	Nyírábrány
..	5.39	Püspökladány	..	7.06	Nagykeréki
v.	6.15	Nagykeréki	gy./sz.	7.16	Budapest keleti
m.	7.40	Hajdúnánás	sz.	7.20	Nyíregyháza
sz.	8.00	Nagyléta—Vértes	..	7.36	Nagyléta—Vértes
..	8.08	Budapest keleti	..	7.55	Balmazújváros
..	8.15	Nyírábrány	..	8.04	Ungvár—Nyháza
m.	8.20	Miskolc	sz.	8.35	Tiszalök
sz.	9.23	Hajdúszoboszló	..	8.50	Püspökladány
m.	9.30	Derecske	..	9.18	Szerencs
gy.	10.58	Nyháza—Ungvár	..	10.15	Nagyléta—Vértes
m.	11.53	Füzesabony	m.	10.33	Hajdúszoboszló
sz.	11.55	Nyírábrány	gy.	10.50	Budapest nyugati
gy.	12.10	Budapest nyugati	m.	11.33	Derecske
sz.	12.15	Tiszalök	v.	11.38	Nyírábrány
..	12.28	Budapest nyugati	sz.	11.43	Hajdúnánás
..	14.26	Nagyléta—Vértes	..	11.48	Ungvár—Nyháza
..	14.30	Tiszalök	m.	12.05	Füzesabony
..	14.35	Nyírábrány	sz.	14.15	Budapest nyugati
..	14.40	Balmazújváros	m.	14.23	Nyíregyháza
..	14.45	Nyháza—Ungvár	v.	14.25	Nagykeréki
..	14.50	Püspökladány	sz.	15.25	Tiszalök
..	14.55	Nagykeréki	..	15.35	Budapest keleti
..	15.37	Nyháza—Ungvár	..	16.50	Balmazújváros
..	16.38	Füzesabony	sz.	16.55	Nyírábrány
gy.	17.19	Budapest nyugati	..	17.05	Nagyléta—Vértes
sz.	18.41	Nyírábrány	gy.	17.12	Ungvár—Nyháza
..	18.44	Nyháza—Ungvár	gy.	18.24	Budapest nyugati
..	18.47	Tiszalök	sz.	18.34	Nagykeréki
..	18.55	Tiszafüred	m.	18.39	Nyíregyháza
..	19.10	Nagykeréki	..	19.58	Füzesabony
..	19.28	Tiszalök	sz.	20.20	Püspökladány
v.	19.32	Nagyléta—Vértes	..	20.30	Tiszalök
..	20.43	Budapest keleti	..	20.41	Ungvár—Nyháza
..	22.01	Nyháza—Ungvár	sz.	21.30	Ungvár—Nyháza
sz.	22.04	Budapest nyugati	..	21.40	Nyírábrány
..	22.18	Nyíregyháza	..	21.45	Nagykeréki
			..	21.58	Budapest keleti
			sz.	0.13	Füzesabony

Megjegyzés: Bár az adatokat ellenőriztük, azok helyességéért felelősséget nem vállalunk.

TARTALOM:

Szele Miklós: Így is lehet látni Jézust.
Az énekekönny reformja.
Koppányi Gyula, Fejlesztés Endre, Csávás Béla, Sz. Kun Béla, Dr. Szász Imre. Debreceni Capellanus: Hozzá-
szólások a lelkészválasztási törvény reformjához.
Baráth Imre: Anyakönyvek mellett.
Hírek az egyházmegyékből. — Irodalom. — Halot-
taink. — Különlélek. — Hivatalos értesítés. — Pályáza-
tok. — Menetrend. — Hirdetések.

FÖLDEK, HÁZAK, TELKEK

eladása, vétele, hárlete ügyében
forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF O.F.B. ingatlanforgalmi irodájához
DEBRECEN, BETHLEN-UTCA 21. SZÁM

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 23-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés

DEBRECEN

TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református Iparos.

Gondtalanul szerezheti be nyári szükségleteit,

ha a „TAKARÉKOSSÁG“ RT.

bevásárlási rendszere
útján eszközli azokat!

DEBRECEN, DEÁK FERENC-UTCA 6.

Szerezze meg
a „TAKARÉKOSSÁG“ RT. vásárlási igazolványát.
Díjtalanul bocsátja rendelkezésére a Központi iroda.

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNÍUMGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30.

Orgonák, harmóniumok javi-
tása, átépítése, új homlokzat-
sípok, villamos fűtőberende-
zések. — Méltányos feltételek,
művészi kivitel.

Már most jegyeztesse elő
az augusztus hónapban megjelenő
tankönyv-és tanszerárjegyzéket
a „MÉLIUSZ“ könyvkereskedésben

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK**

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a gáz a legkényelmesebb;
a gáz a leggyorsabban kezelhető;
a gáz melege pontosan szabályozható;
a gáz számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Messzemenő kedvezmények a házi gázveze-
tékek berendezésénél.

Fűzők, tüzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkály-
hák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása,
költségvetés:

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 23-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azon-
nal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyó-
sít. — Mint a Futura főbizományosa, fog-
lalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK:
Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

REFORMÁTUS

**PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG**

KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN

**FÉNYES
ILONA**
RIMASZOMBAT

KRASZNER LAJOS

Gyapjúsövet és belésáru nagykereskedő BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK-TÉR 2. SZÁM.
Kapható mindenféle ruhaszövetáru, jó és megbízható minőségben és kedvező áron.
Lelkészek, tanárok, tanítók részére fizetési kedvezmény az ORJÓ útján.
Pontos kiszolgálás. Kívánatra szívesen küld mintákat.

Alapítási év:
1906